

## OPIS RYZYK ZWIĄZANYCH Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI OFEROWANYMI W SEGMENTIE BANKOWOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW W BANKU MILLENNIUM S.A.

### Niniejszy opis ryzyka składa się z:

- opisu ryzyk związanych z zawieraniem transakcji skarbowych w Banku Millennium S.A. oraz opisu usług inwestycyjnych

### Opisy te zawierają:

- ogólne informacje dotyczące ryzyka kursu walutowego, ryzyka stopy procentowej oraz innych ryzyk właściwych danym instrumentom,
- wskazanie ryzyk związanych z danymi instrumentami finansowymi, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty inwestycji, oraz ryzyka związanego z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu,
- wskazanie zmienności ceny danych instrumentów finansowych oraz ograniczeń dotyczących dostępności rynku danych instrumentów,
- wskazanie możliwości przyjęcia przez Klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach finansowych zobowiązań finansowych i zaciągnięcia innych dodatkowych zobowiązań, w tym zobowiązań warunkowych, dodatkowych do kosztów kupna instrumentu finansowego,
- opis wymogów związanych z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku inwestowania w dany rodzaj instrumentów finansowych.
- Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepięlnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustracja możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych.

Zawieranie transakcji skarbowych odbywa się na zasadach i w trybie określonym w następujących regulaminach: „Regulaminie zawierania transakcji skarbowych w Banku Millennium S.A.” lub „Regulaminie zawierania kasowych i terminowych transakcji wymiany walutowej oraz transakcji swapa walutowego” lub „Regulaminie zawierania kasowych i terminowych transakcji wymiany walutowej oraz transakcji swapa walutowego dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, będących Klientami Bankowości Korporacyjnej Banku Millennium S.A.” lub „Regulaminie transakcji kasowych, terminowych operacji finansowych oraz transakcji papierów wartościowych i lokat terminowych w Banku Millennium S.A.” (zwanych dalej łącznie z osobą „Regulaminem”).

Ekspozycja Banku względem Klienta obejmuje zawarte przez Klienta:

- kasowe i terminowe transakcje wymiany walutowej oraz transakcje swapa walutowego,
- opcje walutowe,
- terminową transakcję na stopę procentową (FRA),
- transakcję zamiany stóp procentowych (IRS),
- walutową transakcję zamiany stóp procentowych (CIRS),
- opcje na stopę procentową.

Wskazane powyżej transakcje podlegają codziennej wycenie.

### DEFINICJA INSTRUMENTU POCHODNEGO

Instrument pochodny to instrument finansowy mający postać kontraktu, którego wartość zależy od ceny innego instrumentu finansowego (np. waluty, stopy procentowej lub towaru), zwanego instrumentem podstawowym. Innymi słowy, instrument pochodny „pochodzi” od instrumentu podstawowego. Mówi się również, że instrument pochodny jest wystawiony na instrument podstawowy.

Instrumenty pochodne pozwalają replikować profil wypłaty instrumentów bazowych lub modyfikować go zgodnie z potrzebami inwestora. Podstawowym celem stosowania instrumentów pochodnych jest zabezpieczenie inwestora przed zmianami ceny instrumentu podstawowego, a w szczególności przed:

- wzrostem ceny instrumentu podstawowego,

- spadkiem ceny instrumentu podstawowego,
- jednoczesnym wzrostem i spadkiem ceny instrumentu podstawowego (zabezpieczenie zmienności instrumentu podstawowego).

Obecnie na rynku istnieje wiele różnych rodzajów instrumentów pochodnych. Najbardziej popularne to transakcje Forward/Futures, Opcje i Swapy na waluty, stopę procentową i towary. Instrumenty pochodne oferowane są w obrocie giełdowym i pozagiełdowym (tzw. over-the-counter – OTC). Wszystkie instrumenty oferowane przez Bank Millennium oferowane są w systemie pozagiełdowym. W szczególnych przypadkach są to instrumenty niestandardowe, wprowadzone do oferty Banku specjalnie na potrzeby inwestorów będących stronami danej transakcji.

### I. RYZYKO KURSU WALUTOWEGO - INFORMACJE OGÓLNE

Istotę ryzyka walutowego można zdefiniować jako „niepewność”, a zwłaszcza możliwość poniesienia straty na skutek niekorzystnych zmian kursów walutowych. W praktyce sprowadza się ona do tego, że wyrażone w walucie krajowej oczekiwane zagraniczne przychody i wydatki pieniężne lub też będące w posiadaniu przedsiębiorstwa dewizowe aktywa i pasywa mogą ulec zmianie w następstwie wahań kursów walut, których kierunek i skalę trudno przewidzieć.

Przykład:  
1 lipca polskie przedsiębiorstwo A zawiera z zagranicznym przedsiębiorstwem B kontrakt sprzedaży towaru w wysokości 1 000 000 EUR. W momencie zawarcia transakcji kurs EUR/PLN wynosi 3,9. Termin płatności wynosi 90 dni. Przy braku ryzyka walutowego przedsiębiorstwo A oczekiwałoby, że 1 października jego wynagrodzenie powinno wynieść 3 900 000 PLN. Jednak ze względu na fakt, że w okresie 1 lipca - 1 października kurs EUR/PLN może ulec zmianie, mierzona w PLN wartość wynagrodzenia przedsiębiorstwa A może ulec zmianie:

- W przypadku gdy kurs EUR/PLN wzrośnie, wynagrodzenie przedsiębiorstwa A mierzone w PLN będzie wyższe (przykładowo, przy kursie EUR/PLN 4,0 wynagrodzenie przedsiębiorstwa A wyniosłoby 4 000 000 PLN);
- W przypadku gdy kurs EUR/PLN spadnie, wynagrodzenie przedsiębiorstwa A mierzone w PLN będzie niższe (przykładowo, przy kursie EUR/PLN 3,8 wynagrodzenie przedsiębiorstwa A wyniosłoby 3 800 000 PLN).

Ryzyko walutowe w krótkim okresie może prowadzić np. do zmniejszenia realizowanych należności lub zwiększenia zobowiązań w przeliczeniu na walutę krajową. Z kolei w dłuższym okresie może spowodować zagrożenie w postaci utraty oczekiwanej wartości przyszłych przepływów pieniężnych planowanych transakcji zagranicznych. Ponadto wpływa ono na poszczególne pozycje bilansu, które przeliczone po nowym kursie mogą zmienić swoją wartość księgową. W rezultacie ryzyko walutowe może stwarzać istotne zagrożenie dla aktualnej pozycji finansowej, oczekiwanych strumieni pieniężnych i rynkowej wartości przedsiębiorstwa. Jest ono zatem niebezpieczne i kosztowne w skutkach. Ryzyko walutowe jest pojęciem wieloznacznym i złożonym. Zależy od stopnia wahań kursów walut i wzrasta proporcjonalnie wraz z ich wzrostem. Istotne znaczenie ma tutaj także czynnik czasu. Im dłuższy okres występuje między np. datą zaciągnięcia kredytu w walucie obcej a datą jego spłaty, tym większe jest ryzyko, ponieważ trudniej jest oszacować przyszły poziom kursu.

Podlegające ciągłej fluktuacji kursy wymiany walut mają duży wpływ na dotychczasowe warunki prowadzenia działalności gospodarczej, a w efekcie oznaczają ich zmianę dla importerów, eksporterów, inwestorów, kredytodawców i kredytobiorców, przedsiębiorstw ponadnarodowych, a także innych podmiotów, których działalność z różnych przyczyn związana jest z przeprowadzaniem operacji na rynku walutowym.

Na zmienność kursu walutowego w danym okresie wpływa szereg czynników natury ekonomicznej, politycznej i społecznej. Zmienność kursu walutowego może osiągać znaczące wartości nawet w krótkim okresie. W przypadku niektórych walut może występować możliwość zawieszenia wymiennalności walut lub

nieoczekiwana dewaluacja/rewaluacja danej waluty względem innych walut.

### I.I. KASOWA I TERMINOWA TRANSAKCJA WYMIANY WALUTOWEJ/TRANSAKCJA SWAPA WALUTOWEGO

#### 1. Wskazanie ryzyka związanego z danym instrumentem finansowym, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty inwestycji oraz ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu.

Kasowa Transakcja Wymiany Walutowej to umowa między Klientem a Bankiem, w której jedna ze stron zobowiązuje się zakupić a druga sprzedać określoną kwotę waluty po z góry określonym kursie. Kasowa Transakcja Wymiany walutowej rozliczana jest w terminie do dwóch dni roboczych od Daty zawarcia transakcji.

Terminowa Transakcja Wymiany Walutowej to umowa między Klientem a Bankiem, w której jedna ze stron zobowiązuje się zakupić a druga sprzedać w przyszłości określoną kwotę waluty po z góry określonym kursie.

Cena negocjowana jest indywidualnie między stronami i nie może ulec zmianie podczas trwania kontraktu. W przypadku zakupu waluty bazowej na termin Klient ponosi ryzyko spadku kursu walutowego, skutkujące negatywną wyceną pozycji w porównaniu z bieżącym kursem rynkowym. W przypadku sprzedaży waluty bazowej na termin Klient ponosi ryzyko wzrostu kursu walutowego, skutkujące negatywną wyceną pozycji w porównaniu z bieżącym kursem rynkowym.

Transakcja Swapa Walutowego to połączenie dwóch transakcji walutowych – Kasowej Transakcji Wymiany Walutowej i przeciwstawnej do niej Terminowej Transakcji Wymiany Walutowej. Swap walutowy jest to więc umowa, w której dwie strony postanawiają wymienić między sobą określoną kwotę waluty na równowartość w innej walucie na określony czas. Kurs wymiany na datę zapadalności jest ustalany w chwili zawierania transakcji w oparciu o różnicę oprocentowania tych walut. W przypadku Transakcji Swapa Walutowego Klient ponosi identyczne ryzyko kursowe jak w przypadku Kasowej i Terminowej Transakcji Walutowej, które zostało opisane w poprzednim akapicie.

Mechanizm dźwigni finansowej od zawsze był silnie powiązany z obrotem instrumentami finansowymi. Istotę jego funkcjonowania wyjaśnimy zarówno dla transakcji o charakterze spekulacyjnym, jak i zabezpieczającym.

Spekulacja to nic innego jak zakład co do przyszłego poziomu kursu walutowego. Celem takiego działania jest osiągnięcie zysków wynikających z zawartych transakcji, których kierunek okazał się zbieżny z kierunkiem zmian kursu walutowego. W tym kontekście transakcje walutowe (z wyłączeniem Kasowych Transakcji Wymiany Walutowej) dają możliwość, w przeciwieństwie do inwestycji bezpośrednio w obcą walutę (fizyczny zakup waluty na rachunek rozliczeniowy), wykorzystania mechanizmu dźwigni finansowej, tj. pozwalają czerpać korzyści ze zmiany kursu walutowego przy zainwestowaniu kapitału będącego jedynie niewielkim procentem wartości nominalnej transakcji (poziomy depozytów zabezpieczających lub stopień obciążenia limitu skarbowego, w ramach których mogą być zawierane transakcje walutowe, są kilkakrotnie niższe niż wielkości nominalne kontraktów). Należy jednak pamiętać, że wykorzystywanie mechanizmu dźwigni finansowej umożliwia zwielokrotnienie zysków, ale może prowadzić do zwielokrotnienia strat. **Z tych właśnie powodów zawieranie transakcji o charakterze spekulacyjnym dotyczy głównie podmiotów profesjonalnie zajmujących się obrotem instrumentami finansowymi.**

Zabezpieczenie (hedging) polega na wykorzystaniu transakcji walutowych (z wyłączeniem Kasowej Transakcji Wymiany Walutowej) do zrekompensowania potencjalnych strat związanych z naturalną ekspozycją wynikającą z prowadzonej działalności gospodarczej (np. eksportera na aprecjacje waluty krajowej, importera na deprecjację waluty krajowej). O ile w kontekście transakcji o charakterze spekulacyjnym ważne są przede wszystkim przepływy finansowe związane z samą transakcją, to w kontekście zabezpieczenia nie można ich rozpatrywać w oderwaniu od naturalnej ekspozycji Klienta.

Przykład:

Polski importer jest narażony na deprecjację waluty krajowej, np. względem waluty USD. Wzrost kursu USD/PLN powoduje, że zapłaci on więcej za zakup towarów za granicą. Dlatego może być zainteresowany zabezpieczeniem się poprzez zawarcie Terminowej Transakcji Wymiany Walutowej, kupując walutę USD na termin po z góry określonym kursie w określonym dniu w przyszłości. Wtedy potencjalne straty wynikające ze wzrostu kursu USD/PLN będą rekompensowane zyskiem z Terminowej Transakcji Wymiany Walutowej, którą zawarł z Bankiem. I odwrotnie, straty na transakcji terminowej będą rekompensowane zakupem towarów i usług po niższym kursie USD/PLN. Jeżeli jednak wartość nominalna Terminowych Transakcji Wymiany Walutowej przewyższy poziom naturalnej ekspozycji Klienta, wówczas wzrost kursu USD/PLN będzie generował dla Klienta dodatkowe zyski, a spadek kursu USD/PLN - nieograniczone straty. Jest to wynikiem zastosowania dźwigni finansowej wynikającej z błędnego dopasowania zabezpieczenia do naturalnej ekspozycji na dany czynnik ryzyka rynkowego.

Z zawieraniem Kasowych i Terminowych Transakcji Wymiany Walutowej oraz Transakcji Swapa Walutowego wiąże się ryzyko kredytowe Banku, to jest ryzyko utraty zdolności przez Bank do regulowania swoich zobowiązań w terminie, w tym ryzyko upadłości Banku. Ryzyko to może skutkować nie dokonaniem przez Bank płatności na rzecz Klienta, które wynikają z warunków zawartych transakcji.

Bank zastrzega, że należności Klienta wynikające z zawartych Kasowych i Terminowych Transakcji Wymiany Walutowej oraz Transakcji Swapa Walutowego zawartych na podstawie odpowiednich regulaminów nie są środkami objętymi ochroną gwarancyjną w rozumieniu Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji („Ustawa o BFG”). Bank zastrzega, iż wobec zobowiązań Banku wynikających z Kasowych i Terminowych Transakcji Wymiany Walutowej oraz Transakcji Swapa Walutowego zawartych na podstawie odpowiednich regulaminów, istnieje możliwość, w warunkach przewidzianych prawem, zastosowania instrumentu umorzenia lub konwersji zobowiązań na zasadach określonych w Ustawie o BFG.

## 2. Wskazanie zmienności ceny danych instrumentów finansowych lub ograniczeń dotyczących dostępności rynku danych instrumentów finansowych.

Na cenę Terminowej Transakcji Wymiany Walutowej i Transakcji Swapa Walutowego w momencie zawarcia transakcji oraz późniejszą zmianę wartości rynkowej wpływ mają następujące czynniki: bieżący poziom kursu walutowego, poziom stopy procentowej w walucie bazowej na termin odpowiadający długości transakcji, poziom stopy procentowej w walucie kwotowanej na termin odpowiadający długości transakcji oraz długość transakcji. Istotną kwestią jest również upewnienie się, w jakim stopniu zmienność parametrów rynkowych będzie wpływać na zmienność ekspozycji Banku względem Klienta wynikającej z zawartych transakcji (bieżąca wycena rynkowa – *mark-to-market*). Punkty terminowe (swapowe) to różnica między terminowym a kasowym kursem wymiany walutowej, wyrażająca różnicę w oprocentowaniu waluty bazowej i waluty kwotowanej, na termin od daty waluty spot do daty waluty lub, w przypadku transakcji swapa walutowego, na termin od daty zawarcia transakcji lub dnia następnego od daty zawarcia transakcji lub od daty waluty spot do daty waluty. Punkty terminowe są wyliczane według następującego wzoru:

$$PT = SPOT \times \left[ \frac{1 + \left[ i_Q \times \frac{D}{B_Q} \right]}{1 + \left[ i_B \times \frac{D}{B_B} \right]} - 1 \right]$$

gdzie:

PT – punkty terminowe

SPOT – kurs spot na rynku międzybankowym

i<sub>B</sub> - stopa procentowa waluty bazowej w skali roku

i<sub>Q</sub> - stopa procentowa waluty kwotowanej w skali roku

D – liczba dni transakcji

B<sub>B</sub> – liczba dni w roku właściwa dla waluty bazowej (360 lub 365)

B<sub>Q</sub> – liczba dni w roku właściwa dla waluty kwotowanej (360 lub 365)

**Na wzrost wartości punktów terminowych wpływa** spadek rynkowych stóp procentowych w walucie bazowej i/lub wzrost rynkowych stóp procentowych w walucie

kwotowanej na termin odpowiadający długości transakcji. W przypadku zawarcia przez Klienta terminowej transakcji wymiany walutowej na sprzedaż przez Klienta waluty bazowej za walutę kwotowaną wzrost punktów terminowych względem ich poziomu z dnia zawarcia transakcji ma negatywny wpływ na wycenę zawartej transakcji.

**Na spadek wartości punktów terminowych wpływa** wzrost rynkowych stóp procentowych w walucie bazowej i/lub spadek rynkowych stóp procentowych w walucie kwotowanej na termin odpowiadający długości transakcji. W przypadku zawarcia przez Klienta terminowej transakcji wymiany walutowej na zakup przez Klienta waluty bazowej za walutę kwotowaną spadek punktów terminowych względem ich poziomu z dnia zawarcia transakcji ma negatywny wpływ na wycenę zawartej transakcji.

Przed zawarciem transakcji Klient powinien upewnić się co do płynności danej pary walutowej oraz ograniczeń co do technicznych możliwości otwarcia lub zamknięcia pozycji (warunków składania zleceń zawarcia transakcji walutowej w godzinach pracy Banku). Klient powinien brać pod uwagę ryzyko zmniejszenia lub braku płynności na danym rynku finansowym, co może skutkować mniej korzystną ceną dla negocjowanej transakcji.

Istnieje możliwość wystąpienia ograniczeń w dostępności rynku dla Terminowej Transakcji Wymiany Walutowej i Transakcji Swapa Walutowego, które mogą mieć wpływ na ich cenę. Skutkiem przedmiotowych ograniczeń może być w szczególności brak zapewnienia przez Bank Millennium możliwości zawarcia i realizacji transakcji kupna i sprzedaży instrumentu finansowego w dowolnie wybranym przez Klienta terminie.

## 3. Wskazanie możliwości przyjęcia przez Klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach finansowych zobowiązań finansowych i zaciągnięcia innych dodatkowych zobowiązań, w tym zobowiązań warunkowych, dodatkowych do kosztów kupna instrumentu finansowego .

Kasowa i Terminowa Transakcja Wymiany Walutowej, a także Transakcja Swapa Walutowego rozliczane są z dostawą waluty lub różnicowo, do kursu z transakcji przeciwstawnej. W przypadku transakcji z dostawą waluty Klient zobowiązuje się do zapewnienia pokrycia na rachunku w kwocie odpowiadającej nominalowi transakcji. Wybór metody rozliczenia nie wpływa na wartość instrumentu w momencie zawarcia transakcji.

Zawarcie Kasowej i Terminowej Transakcji Wymiany Walutowej, a także Transakcji Swapa Walutowego wiąże się z zaciągnięciem przez Klienta dodatkowych zobowiązań związanych z wymogiem utrzymywania i uzupełniania zabezpieczenia na warunkach opisanych w odpowiednim regulaminie.

## 4. Opis wymogów związanych z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku inwestowania w dany rodzaj instrumentów finansowych.

Terminowe Transakcje Wymiany Walutowej, a także Transakcje Swapa Walutowego realizowane są w oparciu o limit skarbowy lub depozyt zabezpieczający w formie przewłaszczenia środków pieniężnych. Zabezpieczenie transakcji (depozyt zabezpieczający lub obciążenie limitu skarbowego) utrzymywane jest do momentu prawidłowego rozliczenia transakcji. W przypadku Kasowych Transakcji Wymiany Walutowej są one realizowane bądź w oparciu o limit skarbowy, bądź blokadę środków na rachunku Klienta w dniu zawarcia Transakcji.

Wycena ekspozycji Banku względem Klienta zależy m.in. od zmiany kursu walutowego i może podlegać gwałtownym zmianom (podobnie jak kurs walutowy). W przypadku gdy negatywna wycena przewyższy wartość sumy przyznanego limitu skarbowego oraz ustanowionego depozytu zabezpieczającego, Klient zostanie wezwany do uzupełnienia zabezpieczenia na warunkach opisanych w Regulaminie. Suma potrzebna do uzupełnienia zabezpieczenia może w określonych warunkach rynkowych być znaczna i stanowić znaczne obciążenie dla Klienta. W przypadku uchybienia temu obowiązki Bank będzie miał prawo, na warunkach opisanych w Regulaminie, do przedterminowego zamknięcia, rozliczenia pozycji Klienta oraz dokonania wcześniejszego rozwiązania umowy. Kwota rozliczenia stanie się wymagalnym zobowiązaniem Klienta wobec Banku.

## 5. Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustracja

## możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych.

Klient ma prawo do przedterminowego całkowitego lub częściowego zamknięcia Kasowej, Terminowej Transakcji Wymiany Walutowej oraz Transakcji Swapa Walutowego wyłącznie poprzez zawarcie transakcji zamykającej tj. Kasowej lub Terminowej Transakcji Wymiany Walutowej na warunkach przeciwstawnych do zawartej transakcji. W każdym przypadku warunki transakcji zamykającej uzgadniane są przez Strony transakcji na podstawie aktualnych warunków rynkowych (w odniesieniu do kursu spot i punktów terminowych) obowiązujących w dniu zawarcia przez Klienta transakcji zamykającej.

Przykład 1:

W przypadku zakupu przez Klienta waluty bazowej (np. USD) za walutę kwotowaną (np. PLN), zawarcie transakcji zamykającej oznacza zawarcie transakcji odsprzedaży przez Klienta waluty bazowej (USD) za walutę kwotowaną (PLN) na pierwotnie uzgodnioną datę waluty.

Jeżeli kurs transakcji zamykającej, tj. odsprzedaży przez Klienta USD za PLN, jest wyższy niż pierwotnie uzgodniony kurs transakcji zakupu przez Klienta USD za PLN, Klient zamyka transakcję z zyskiem, kalkulowanym jako różnica między kursem odsprzedaży USD za PLN a kursem kupna USD za PLN, pomnożoną przez nominalną transakcji podlegającej zamknięciu.

W przeciwnym wypadku, jeżeli kurs transakcji zamykającej, tj. odsprzedaży przez Klienta USD za PLN, jest niższy niż pierwotnie uzgodniony kurs transakcji zakupu przez Klienta USD za PLN, Klient zamyka transakcję ze stratą, kalkulowaną jako różnica między kursem kupna USD za PLN a kursem odsprzedaży USD za PLN, pomnożoną przez nominalną transakcji podlegającej zamknięciu.

Przykład 2:

W przypadku sprzedaży przez Klienta waluty bazowej (np. USD) za walutę kwotowaną (np. PLN), zawarcie transakcji zamykającej oznacza zawarcie transakcji odkupu przez Klienta waluty bazowej (USD) za walutę kwotowaną (PLN) na pierwotnie uzgodnioną datę waluty.

Jeżeli kurs transakcji zamykającej, tj. odkupu przez Klienta USD za PLN, jest niższy niż pierwotnie uzgodniony kurs transakcji sprzedaży przez Klienta USD za PLN, Klient zamyka transakcję z zyskiem, kalkulowanym jako różnica między kursem sprzedaży USD za PLN a kursem odkupu USD za PLN, pomnożoną przez nominalną transakcji podlegającej zamknięciu.

W przeciwnym wypadku, jeżeli kurs transakcji zamykającej, tj. odkupu przez Klienta USD za PLN, jest wyższy niż pierwotnie uzgodniony kurs transakcji sprzedaży przez Klienta USD za PLN, Klient zamyka transakcję ze stratą, kalkulowaną jako różnica między kursem odkupu USD za PLN a kursem sprzedaży USD za PLN, pomnożoną przez nominalną transakcji podlegającej zamknięciu.

Kwota stanowiąca należność lub zobowiązanie Klienta może na drodze uzgodnień Stron podlegać wcześniejszemu rozliczeniu poprzez zdyskontowanie jej za okres od pierwotnie uzgodnionej daty waluty do daty zawarcia transakcji zamykającej. W takim przypadku stanie się wymagalnym zobowiązaniem Klienta lub Banku już w tej dacie.

Bank zastrzega, że brak jest możliwości anulowania lub zmiany parametrów zawartej transakcji.

## 6. Inne ryzyka:

Klient, zawierając transakcje rynku finansowego, powinien brać pod uwagę również inne ryzyka o charakterze prawnym, rachunkowym, podatkowym oraz operacyjnym, niezależne od Banku Millennium.

W zakresie terminowych transakcji wymiany walutowej oraz transakcji swapa walutowego Bank świadczy usługę wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek Klienta, zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 2 Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

## III. OPCJE WALUTOWE/EGZOTYCZNE OPCJE WALUTOWE

## 1. Wskazanie ryzyka związanego z danym instrumentem finansowym, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty inwestycji oraz ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu.

Europejska Opcja walutowa to instrument dający jej nabywcy prawo do kupna (w przypadku nabycia Opcji

Call) lub sprzedaży (w przypadku nabycia Opcji Put) uzgodnionej kwoty waluty bazowej za walutę kwotowaną po z góry ustalonym kursie realizacji Opcji w określonym dniu w przyszłości. Z tytułu nabycia wyżej wymienionego prawa kupujący Opcję płaci sprzedającemu (inaczej wystawcy Opcji) premię opcyjną. Sprzedawca Opcji zobowiązany jest natomiast do sprzedaży (w przypadku sprzedaży Opcji Call) lub zakupu (w przypadku sprzedaży Opcji Put) uzgodnionej kwoty waluty bazowej po z góry ustalonym kursie realizacji Opcji w określonym dniu w przyszłości.

Premia opcyjna płatna jest przez kupującego Opcję w terminie od dwóch dni roboczych od daty zawarcia transakcji i nie podlega zwrotowi w przypadku rezygnacji przez kupującego z realizacji Opcji.

Z punktu widzenia daty realizacji Opcji oprócz Opcji europejskich wyróżniamy Opcje amerykańskie oraz Opcje bermudzkie. Kupujący Opcję amerykańską może wykonać swoje prawo w każdym momencie przed datą realizacji Opcji; w przypadku Opcji bermudzkiej daty realizacji Opcji są z góry zdefiniowane.

Profil ryzyka rynkowego wynikający z transakcji opcyjnej jest niesymetryczny dla kupującego Opcję i dla sprzedawcy Opcji.

**Ryzyko kupującego Opcję** ograniczone jest do wysokości zapłaconej premii opcyjnej. W przypadku Opcji Call, jeżeli w dacie realizacji Opcji kurs referencyjny waluty bazowej za walutę kwotowaną jest niższy niż uzgodniony kurs realizacji Opcji, kupujący Opcję nie wykonuje swojego prawa i dokonuje zakupu waluty bazowej za walutę kwotowaną po bieżącym kursie walutowym. W przypadku Opcji Put, jeżeli w dacie realizacji Opcji kurs referencyjny waluty bazowej za walutę kwotowaną jest wyższy niż uzgodniony kurs realizacji Opcji, kupujący Opcję nie wykonuje swojego prawa i dokonuje sprzedaży waluty bazowej za walutę kwotowaną po bieżącym kursie walutowym. W obu przypadkach zapłacona premia opcyjna nie podlega zwrotowi.

Kursem referencyjnym waluty bazowej za walutę kwotowaną jest kurs ustalony przez strony w dacie zawarcia transakcji. Standardowo w przypadku Opcji europejskich, jeżeli strony nie postanowią inaczej, jest to kurs rynkowy waluty bazowej z godz. 11.00 w dacie realizacji Opcji.

Kupujący Opcję może całkowicie lub częściowo odsprzedać nabyte poprzez zakup Opcji prawo do zakupu (w przypadku Opcji Call) lub sprzedaży (w przypadku Opcji Put) waluty bazowej za walutę kwotowaną w każdym momencie do dnia poprzedzającego datę realizacji Opcji poprzez sprzedaż opcji tego samego typu (Call lub Put), z tym samym kursem realizacji Opcji, z tą samą datą realizacji Opcji i o nominalne nieprzewyższającym nominalu zakupionej Opcji. Transakcja taka określana jest jako transakcja przeciwna. Z tytułu całkowitej lub częściowej odsprzedaży Opcji, sprzedawca Opcji otrzymuje premię opcyjną. Jeżeli w czasie od daty zakupu Opcji do daty zawarcia transakcji przeciwna zaistniały czynniki mające wpływ na wzrost wartości Opcji, kupujący Opcję realizuje przychód w wysokości różnicy między opcyjną otrzymaną z tytułu sprzedaży Opcji oraz premią opcyjną zapłaconą z tytułu nabycia Opcji. Jeżeli w czasie od daty zakupu Opcji do daty zawarcia transakcji przeciwna zaistniały czynniki mające wpływ na spadek wartości Opcji, premia opcyjna otrzymana z tytułu odsprzedaży Opcji może nie zrekompensować premii opcyjnej zapłaconej z tytułu nabycia Opcji. Czynniki mające wpływ na zmianę wartości Opcji w czasie od daty zawarcia transakcji do daty realizacji Opcji opisane są w pkt 2 rozdziału.

W przeciwieństwie do kupującego Opcję **sprzedawca Opcji** ponosi nieograniczone ryzyko zmian kursu walutowego w sytuacji, gdy rynek zmieni się na jego niekorzyść w dacie realizacji Opcji. W przypadku Opcji Call, jeżeli w dacie realizacji Opcji kurs referencyjny waluty bazowej za walutę kwotowaną będzie wyższy niż uzgodniony przez strony w dacie zawarcia transakcji kurs realizacji Opcji, sprzedawca Opcji będzie zobowiązany do sprzedaży uzgodnionej kwoty waluty bazowej za walutę kwotowaną po kursie realizacji Opcji niższym od kursu referencyjnego lub rozliczenia ujemnych różnic kursowych, w wysokości różnicy między kursem referencyjnym waluty bazowej za walutę kwotowaną a kursem realizacji Opcji, pomnożonej przez uzgodniony nominal transakcji. W przypadku Opcji Put, jeżeli w dacie realizacji Opcji kurs referencyjny waluty bazowej za walutę kwotowaną będzie niższy niż uzgodniony przez strony w dacie zawarcia transakcji kurs realizacji Opcji, sprzedawca Opcji będzie zobowiązany do zakupu uzgodnionej kwoty waluty bazowej za walutę kwotowaną

po kursie realizacji Opcji wyższym od kursu referencyjnego lub rozliczenia ujemnych różnic kursowych, w wysokości różnicy między kursem realizacji Opcji a kursem referencyjnym waluty bazowej za walutę kwotowaną, pomnożonej przez uzgodniony nominal transakcji.

#### Przykład:

Polski importer jest narażony na deprecjację waluty krajowej, np. względem waluty USD. Wzrost kursu USD/PLN powoduje, że zapłaci on więcej za zakup towarów za granicą. Dlatego może być zainteresowany zabezpieczeniem ryzyka wzrostu kursu walutowego poprzez zakup europejskiej Opcji walutowej typu Call. Zakup europejskiej Opcji Call daje Klientowi prawo do zakupu uzgodnionej kwoty waluty bazowej (USD) za walutę kwotowaną (PLN), w uzgodnionej dacie realizacji Opcji i po uzgodnionym kursie realizacji Opcji. Z tytułu zakupu Opcji Klient płaci Bankowi premię opcyjną. Jeżeli w dacie realizacji Opcji kurs rynkowy USD/PLN z godz. 11.00 będzie wyższy niż kurs realizacji Opcji, Klient podejmuje decyzję o realizacji Opcji, w wyniku której dokonuje zakupu USD za PLN po kursie realizacji Opcji, czyli taniej od bieżącego kursu USD/PLN. Bank jako sprzedawca Opcji jest zobowiązany do sprzedaży Klientowi uzgodnionej kwoty USD po kursie realizacji Opcji. Straty Klienta na działalności operacyjnej, wynikające ze wzrostu kursu USD/PLN, zostały zrekompensowane zyskiem z realizacji Opcji walutowej. Jeżeli w dacie realizacji Opcji kurs rynkowy USD/PLN z godz. 11.00 będzie niższy niż kurs realizacji Opcji, Klient rezygnuje z realizacji Opcji i kupuje walutę taniej po bieżącym kursie walutowym.

Nominalnie kurs realizacji Opcji jest więc dla kupującego Opcję maksymalnym kursem zakupu USD za PLN. W obydwu przypadkach (w przypadku realizacji, jak i braku realizacji Opcji przez Klienta) ekonomiczny wynik na transakcji powinien uwzględniać koszt zapłaconej przez Klienta z góry premii opcyjnej.

Opcje walutowe mogą mieć także charakter tzw. **egzotycznych Opcji walutowych**, wiążących się z pewnymi warunkami dodatkowymi w porównaniu z klasycznymi Opcjami Call lub Put (nazywanymi także Opcjami waniliowymi). Do podstawowych rodzajów Opcji egzotycznych należą Opcje barierowe, Opcje azjatyckie oraz Opcje binarne.

W przypadku Opcji barierowych, oprócz kursu realizacji Opcji, strony uzgadniają także poziom bariery włączającej lub wyłączającej. Poprzez **barierę wyłączającą** (inaczej ang. knock-out) określany jest ustalany przez strony poziom kursu waluty bazowej za walutę kwotowaną, po przekroczeniu którego wygasają prawa i obowiązki stron związane z zawartą transakcją opcyjną. Ze względu na relację poziomu bariery wyłączającej do kursu walutowego spot waluty bazowej za walutę kwotowaną z dnia zawarcia transakcji wyróżniane są dwa typy bariery wyłączającej - up-and-out oraz down-and-out. W przypadku bariery typu up-and-out kurs bariery jest wyższy od kursu waluty bazowej za walutę kwotowaną w dacie zawarcia transakcji, w przypadku bariery typu down-and-out - kurs bariery jest niższy od kursu spot waluty bazowej za walutę kwotowaną w dacie zawarcia transakcji.

Poprzez **barierę włączającą** (inaczej ang. knock-in) określany jest ustalony przez strony poziom kursu waluty bazowej za walutę kwotowaną, po przekroczeniu którego wchodzi w życie prawa i obowiązki stron związane z zawartą transakcją opcyjną. Ze względu na relację poziomu bariery włączającej do kursu walutowego spot waluty bazowej za walutę kwotowaną z dnia zawarcia transakcji wyróżniane są dwa typy bariery włączającej - up-and-in oraz down-and-in. W przypadku bariery typu up-and-in kurs bariery jest wyższy od kursu spot waluty bazowej za walutę kwotowaną w dacie zawarcia transakcji, w przypadku bariery typu down-and-in - kurs bariery jest niższy od kursu spot waluty bazowej za walutę kwotowaną w dacie zawarcia transakcji.

Ze względu na termin obowiązywania bariery wyróżniane są **bariery typu amerykańskiego oraz bariery typu europejskiego**. W przypadku bariery typu amerykańskiego kursem referencyjnym jest kurs spot waluty bazowej za walutę kwotowaną obserwowany od daty zawarcia transakcji do daty realizacji Opcji włącznie. W przypadku bariery typu europejskiego kursem referencyjnym jest kurs waluty bazowej za walutę kwotowaną w dacie realizacji Opcji. Rodzaj kursu referencyjnego strony ustalają podczas uzgadniania warunków transakcji.

W przypadku Opcji **azjatyckich** kursem referencyjnym jest średnia arytmetyczna lub średnia geometryczna z obserwacji kursu walutowego dokonywanych w uzgodnionym przez strony przedziale czasowym. Obserwacje kursu walutowego mogą odbywać się

w okresach dziennych, tygodniowych, miesięcznych lub w interwałach nieregularnych - uzgodnionych przez strony w dacie zawarcia transakcji.

W przypadku Opcji **binarnych** strony uzgadniają stałą wysokość świadczenia dla kupującego Opcję, w przypadku gdy będzie ona podlegała realizacji. Wysokość świadczenia uzgadniana jest z góry w dacie zawarcia transakcji.

Klient powinien mieć na uwadze, że powyżej opisane Opcje nie wyczerpują pełnego katalogu Opcji egzotycznych oferowanych przez Bank.

Opcje walutowe działają w oparciu o mechanizm dźwigni finansowej. Mechanizm dźwigni powoduje, że nawet minimalne wahania notowań rynkowych mających wpływ na wycenę Opcji mogą mieć znaczący wpływ na wartość wyceny całości transakcji. Transakcje Opcji walutowych realizowane są w oparciu o limit skarbowy lub depozyt zabezpieczający, które obciążane są w wysokości odpowiadającej przyjętym przez Bank wagom ryzyka. W takim przypadku w transakcji Opcji walutowych występuje mechanizm dźwigni finansowej. Relatywnie małe zmiany poziomu kursu walutowego będą miały znacząco większy (pozytywny lub negatywny) wpływ na wycenę transakcji. Z zawieraniem z Opcji Walutowych wiąże się ryzyko kredytowe Banku, to jest ryzyko utraty zdolności przez Bank do regulowania swoich zobowiązań w terminie, w tym ryzyko upadłości Banku. Ryzyko to może skutkować nie dokonaniem przez Bank płatności na rzecz Klienta, które wynikają z warunków zawartych transakcji.

Bank zastrzega, że należności Klienta wynikające z Opcji Walutowych na podstawie odpowiednich regulaminów nie są środkami objętymi ochroną gwarancyjną w rozumieniu Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji („Ustawa o BFG”). Bank zastrzega, iż wobec zobowiązań Banku wynikających z Opcji Walutowych zawartych na podstawie odpowiednich regulaminów, istnieje możliwość, w warunkach przewidzianych prawem, zastosowania instrumentu umorzenia lub konwersji zobowiązań na zasadach określonych w Ustawie o BFG.

## 2. Wskazanie zmienności ceny danych instrumentów finansowych lub ograniczeń dotyczących dostępności rynku danych instrumentów finansowych.

Na cenę Opcji walutowej (wysokość premii opcyjnej) w momencie zawarcia transakcji oraz na zmianę jej wartości teoretycznej w czasie trwania transakcji wpływ mają wymienione niżej parametry rynkowe:

- Relacja między terminowym kursem waluty bazowej za walutę kwotowaną oraz kursem realizacji Opcji. Z punktu widzenia ww. relacji wyróżniamy Opcje at-the-money-forward (których kurs realizacji równy jest kursowi terminowemu), Opcje in-the-money (których kurs realizacji w przypadku Opcji Call jest niższy od kursu terminowego, a w przypadku Opcji Put wyższy od kursu terminowego) oraz Opcje out-of-the-money (których kurs realizacji dla Opcji Call jest wyższy od kursu terminowego, a dla Opcji Put - niższy od kursu terminowego). W przypadku Opcji Call cena Opcji rośnie odwrotnie proporcjonalnie w stosunku do wzrostu kursu realizacji Opcji, w przypadku Opcji Put - wprost proporcjonalnie wraz ze wzrostem kursu realizacji Opcji.
- Kwotowana na rynku walutowym oczekiwana zmienność kursu walutowego (tzw. implied volatility). Zmienność oczekiwana wynika z oczekiwań uczestników rynku walutowego co do przyszłego poziomu zmienności i może różnić się od faktycznie zarejestrowanej zmienności historycznej. Zarówno cena Opcji Call, jak i cena Opcji Put rosną wprost proporcjonalnie do wzrostu parametru oczekiwanej zmienności.
- Poziom stopy procentowej w walucie bazowej - cena Opcji Call jest odwrotnie proporcjonalna do wzrostu stopy procentowej w walucie bazowej na termin pozostający do daty realizacji Opcji, cena Opcji Put - wprost proporcjonalna do wzrostu stopy procentowej w walucie bazowej na termin pozostający do daty realizacji Opcji.
- Poziom stopy procentowej w walucie kwotowanej - cena Opcji Call jest wprost proporcjonalna do wzrostu stopy procentowej w walucie kwotowanej na termin pozostający do daty realizacji Opcji, cena Opcji Put - odwrotnie proporcjonalna do wzrostu stopy procentowej w walucie kwotowanej na termin pozostający do daty realizacji Opcji.
- Długość transakcji opcyjnej/czas pozostający do daty realizacji Opcji - cena zarówno Opcji Call, jak

i Opcji Put jest wprost proporcjonalna do wzrostu długości transakcji.

Przed zawarciem transakcji Klient powinien upewnić się co do płynności danej pary walutowej oraz ograniczeń co do technicznych możliwości otwarcia lub zamknięcia pozycji w transakcjach Opcyjnych.

Klient powinien brać pod uwagę ryzyko zmniejszenia lub braku płynności na danym rynku finansowym, co może skutkować mniej korzystną ceną dla negocjowanej transakcji. Istnieje możliwość wystąpienia ograniczeń w dostępności rynku transakcji Opcji walutowych, które mogą mieć wpływ na ich cenę. Skutkiem przedmiotowych ograniczeń może być w szczególności brak zapewnienia przez Bank Millennium możliwości zawarcia i realizacji transakcji kupna i sprzedaży instrumentu finansowego w dowolnie wybranym przez Klienta terminie.

### 3. Wskazanie możliwości przyjęcia przez Klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach finansowych zobowiązań finansowych i zaciągnięcia innych dodatkowych zobowiązań, w tym zobowiązań warunkowych, dodatkowych do kosztów kupna instrumentu finansowego.

W przypadku realizacji transakcji Opcji przez kupującego Opcję Klient zobowiązuje się do rozliczenia kasowej transakcji wymiany walutowej. Transakcje kupna lub sprzedaży Opcji walutowej rozliczane są z dostawą waluty lub różnicowo, do bieżącego kursu spot, o ile strony nie uzgodnią w umowie innego kursu referencyjnego. Wybór metody rozliczenia nie wpływa na wartość instrumentu w momencie zawarcia transakcji.

W przypadku rozliczenia transakcji opcyjnej z dostawą waluty Klient zobowiązuje się do rozliczenia danej transakcji walutowej (zapewnienia środków na rachunku w wysokości odpowiadającej nominalowi Opcji), której parametry wynikają bezpośrednio z warunków transakcji opcyjnej.

W przypadku rozliczenia transakcji opcyjnej w sposób różnicowy Klient zobowiązuje się do zapewnienia w dacie rozliczenia środków w wysokości odpowiadającej kwocie rozliczenia różnicowego.

Sposób rozliczenia transakcji opcyjnej powinien być uzgodniony przez strony w dacie zawarcia transakcji. Jeżeli takie uzgodnienie nie nastąpiło, transakcja zostanie rozliczona z dostawą waluty. Wtedy, o ile Strony nie postanowią inaczej, Klient na własne ryzyko wybiera moment zamknięcia kasowej transakcji walutowej poprzez zawarcie transakcji odwrotnej (od dnia realizacji do dnia rozliczenia Opcji).

Zawarcie transakcji sprzedaży przez Klienta opcji walutowej wiąże się z zaciągnięciem przez Klienta dodatkowych zobowiązań związanych z wymogiem utrzymywania i uzupełniania zabezpieczenia na warunkach opisanych w odpowiednim regulaminie.

### 4. Opis wymogów związanych z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku inwestowania w dany rodzaj instrumentów finansowych.

Transakcje Opcji walutowych realizowane są w oparciu o limit skarbowy, blokadę lub depozyt zabezpieczający w formie przewłaszczenia środków pieniężnych.

W przypadku transakcji zakupu przez Klienta Opcji walutowych zabezpieczenie transakcji (w formie blokady uzgodnionej kwoty premii opcyjnej na rachunku Klienta w dniu zawarcia transakcji lub obciążenie limitu skarbowego) utrzymywane jest do momentu prawidłowego rozliczenia premii opcyjnej.

W przypadku transakcji sprzedaży przez Klienta Opcji walutowych, zabezpieczenie transakcji (depozyt zabezpieczający lub obciążenie limitu skarbowego) utrzymywane jest do momentu prawidłowego rozliczenia kasowej transakcji wymiany walutowej będącej wynikiem realizacji Opcji.

Wycena ekspozycji Banku względem Klienta zależy od zmian parametrów rynkowych wskazanych w pkt 2 i może podlegać gwałtownym zmianom. W przypadku gdy negatywna wycena przewyższy wartość sumy przyznanego limitu skarbowego oraz ustanowionego depozytu zabezpieczającego, Klient zostanie wezwany do uzupełnienia zabezpieczenia na warunkach opisanych w Regulaminie. Suma potrzebna do uzupełnienia zabezpieczenia może w określonych warunkach rynkowych być znaczna i stanowić znaczne obciążenie dla Klienta. W przypadku uchybienia temu obowiązowi Bank będzie miał prawo, na warunkach opisanych w Regulaminie, do przedterminowego zamknięcia, rozliczenia pozycji Klienta oraz dokonania wcześniejszego rozwiązania umowy. Kwota rozliczenia stanie się wymagalnym zobowiązaniem Klienta wobec Banku.

### 5. Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustracja możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Klient ma prawo do przedterminowego całkowitego lub częściowego zamknięcia transakcji Opcji Walutowej przed pierwotnie uzgodnioną datą realizacji wyłącznie poprzez zawarcie transakcji zamykającej tj. transakcji Opcji walutowej na warunkach przeciwnych do zawartej transakcji.

W przypadku zakupu Opcji Walutowej przez Klienta, zawarcie transakcji przeciwstawnej polega na odsprzedaży przez Klienta Opcji Walutowej o tych samych parametrach, w odniesieniu do typu opcji, kursu i daty realizacji opcji, na zasadach opisanych w punkcie I.II niniejszego dokumentu. Kwota nominalna Opcji w transakcji przeciwstawnej (transakcji odsprzedaży) nie może przekraczać kwoty nominalnej Opcji kupionej przez Klienta.

W niektórych przypadkach, m.in., gdy relacja między kursem realizacji Opcji a kursem terminowym waluty bazowej za walutę kwotowaną bez względu na upływ czasu do daty realizacji opcji wskazuje, że opcja stała się opcją „out-of-the-money”, kwota premii opcyjnej otrzymana przez Klienta w związku z zwarciem transakcji zamykającej może być znacząco niższa od kwoty premii opcyjnej zapłaconej przez Klienta w związku z zakupem Opcji, tj. Klient może nie odzyskać kwoty zapłaconej premii opcyjnej.

W przypadku sprzedaży Opcji Walutowej przez Klienta, zawarcie transakcji przeciwstawnej polega na odkupieniu przez Klienta Opcji Walutowej o tych samych parametrach, w odniesieniu do typu opcji, kursu i daty realizacji opcji, Kwota nominalna Opcji w transakcji przeciwstawnej (transakcji odkupu) nie może przekraczać Kwoty nominalnej Opcji sprzedanej przez Klienta.

W niektórych przypadkach, min., gdy relacja między kursem realizacji Opcji a kursem terminowym waluty bazowej za walutę kwotowaną bez względu na upływ czasu do daty realizacji opcji wskazuje, że opcja stała się opcją „in-the-money”, kwota premii opcyjnej zapłaconą przez Klienta w związku z zawarciem transakcji zamykającej może być znacząco wyższa od kwoty premii opcyjnej otrzymanej przez Klienta w związku ze sprzedażą Opcji, tj. Klient w celu zamknięcia transakcji poniesie koszt, który może stanowić dla niego znaczne obciążenie.

W każdym przypadku warunki transakcji zamykającej (przeciwstawnej) uzgadniane są przez Strony transakcji na podstawie aktualnych warunków rynkowych obowiązujących w dniu zawarcia przez Klienta transakcji zamykającej, wymienionych szczegółowo w punkcie I.II.2. W każdym przypadku zawarcie transakcji zamykającej (przeciwstawnej) wiąże się z zobowiązaniem do zapłaty przez Kupującego Opcję uzgodnionej kwoty premii opcyjnej.

Bank zastrzega, że brak jest możliwości anulowania lub zmiany parametrów zawartej transakcji Opcji walutowej.

### 6. Inne ryzyka.

Klient, zawierając transakcje rynku finansowego, powinien brać pod uwagę również inne ryzyka o charakterze prawnym, rachunkowym, podatkowym oraz operacyjnym, niezależne od Banku Millennium.

W zakresie transakcji opcji walutowych Bank świadczy usługę wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek Klienta, zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 2 Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

## II. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ – INFORMACJE OGÓLNE

Podobnie jak inne parametry rynkowe, kasowe i terminowe stopy procentowe mogą zarówno rosnąć, jak i spadać pod wpływem zmian zachodzących w gospodarce. Główne czynniki, które wpływają na wysokość kasowych i terminowych stóp procentowych, to polityka pieniężna realizowana przez Bank Centralny, oczekiwania co do kształtowania się polityki pieniężnej w przyszłości, poziom inflacji, oczekiwania co do kształtowania się stóp procentowych w przyszłości, poziomu zadłużenia wewnętrznego i zewnętrznego danego kraju oraz inne czynniki wpływające na popyt na

pieniądz w gospodarce i poziom zaufania na rynkach finansowych.

W każdym przypadku zawarcia transakcji instrumentu pochodnego na stopę procentową (FRA, IRS, CIRS) zmiany poziomu kasowych i terminowych stóp procentowych mogą mieć znaczący, pozytywny lub negatywny, wpływ na wycenę danego instrumentu finansowego.

## II.I. TERMINOWA TRANSAKCJA NA STOPE PROCENTOWĄ (FRA)

### 1. Wskazanie ryzyka związanego z danym instrumentem finansowym, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty inwestycji oraz ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu.

Terminowa transakcja na stopę procentową (inaczej zwana FRA, Forward Rate Agreement lub Transakcją przyszłej stopy procentowej) to transakcja służąca zabezpieczeniu ryzyka stopy procentowej w uzgodnionym terminie w przyszłości. W dacie zawarcia transakcji FRA strony ustalają stałą stopę FRA, po której będą rozliczać się w określonym z góry dniu w przyszłości od uzgodnionej kwoty nominalnej FRA. Kwota nominalna FRA ma charakter wyłącznie referencyjny, służy jedynie naliczeniu płatności odsetkowych dla każdej ze stron transakcji FRA.

Kupujący FRA jest płatnikiem stałej stopy procentowej w danej walucie. Uzgodniona w dniu zawarcia transakcji stopa FRA jest niezmienna w całym okresie trwania transakcji. Kupujący FRA ponosi ryzyko, iż w dacie fixingu stopy referencyjnej zmienna stopa referencyjna będzie niższa od uzgodnionej w momencie zawarcia transakcji stopy FRA. W takim przypadku kupujący FRA musi liczyć się ze stratą w dacie rozliczenia okresu FRA, wynikającą z różnicy między zmienną stopą referencyjną a stopą FRA, kalkulowaną od nominalu transakcji za dany okres FRA.

Sprzedający FRA jest płatnikiem zmiennej stopy referencyjnej w danej walucie. Uzgodniona w dniu zawarcia transakcji stopa FRA jest niezmienna w całym okresie trwania transakcji. Sprzedający FRA ponosi ryzyko, iż w dacie fixingu stopy referencyjnej zmienna stopa referencyjna będzie wyższa od uzgodnionej stopy FRA. W takim przypadku sprzedający FRA musi liczyć się ze stratą w dacie rozliczenia okresu FRA, wynikającą z różnicy między zmienną stopą referencyjną a stopą realizacji FRA, kalkulowaną od nominalu transakcji za dany okres FRA.

Transakcje FRA realizowane są w oparciu o limit skarbowy lub depozyt zabezpieczający, który obciążony jest w wysokości odpowiadającej przyjętym przez Bank wagom ryzyka. W takim przypadku w transakcji FRA występuje mechanizm dźwigni finansowej. Relatywnie małe zmiany poziomu bieżących i terminowych stóp procentowych będą miały znacząco większy (pozytywny lub negatywny) wpływ na wycenę transakcji.

### Przykład:

Za jeden miesiąc Przedsiębiorstwo planuje zaciągnąć 9-miesięczną pożyczkę od firmy-matki w wysokości 2 000 000 PLN, o nominalie stałym w całym okresie kredytowania, od której odsetki naliczane będą w okresach kwartalnych, według zmiennej stopy WIBOR 3M. Z uwagi na fakt, że Przedsiębiorstwo oczekuje wzrostu stóp procentowych, podejmuje decyzję o zabezpieczeniu ryzyka stopy procentowej w całym okresie finansowania poprzez zakup serii transakcji FRA o następujących parametrach:

- FRA 1 x 4 – 4,29% p.a.
- FRA 4 x 7 – 4,34% p.a.
- FRA 7 x 10 – 4,58% p.a.

Aktualnie WIBOR 3M kształtuje się na poziomie 4,20% p.a.

Zakup FRA 1 x 4 umożliwi Przedsiębiorstwu zabezpieczenie 3-miesięcznego okresu odsetkowego, który zaczyna się za 1 miesiąc, zakup FRA 4 x 7 - 3-miesięcznego okresu odsetkowego, który zaczyna się za 4 miesiące, zakup FRA 7 x 10 – 3-miesięcznego okresu odsetkowego, który zaczyna się za 7 miesięcy. Innymi słowy, poprzez zakup serii FRA, Przedsiębiorstwo zyskuje pewność, że jego koszt odsetkowy będzie wynosił odpowiednio 4,29% p.a. – w pierwszym okresie odsetkowym, 4,34% p.a. – w drugim okresie odsetkowym i 4,58% p.a. – w trzecim okresie odsetkowym, bez względu na kształtowanie się stopy WIBOR 3M.

Rozliczenie różnicy odsetkowej FRA będzie przebiegać co kwartał, oddzielnie dla każdej z FRA. Rozliczenie różnicy odsetkowej FRA 1 x 4 nastąpi za jeden miesiąc, rozliczenie różnicy odsetkowej FRA 4 x 7 - za cztery miesiące, rozliczenie różnicy odsetkowej FRA 7 x 10 – za siedem miesięcy. Ponieważ zabezpieczany okres odsetkowy rozliczany jest niejako „z góry”, kwota różnicy odsetkowej FRA podlega dyskontowaniu do wartości bieżącej. Poziom stopę referencyjną zostanie ustalony na 2 dni robocze przed rozpoczęciem każdego 3-miesięcznego okresu odsetkowego.

Jeżeli dla pierwszego FRA stopa referencyjna WIBOR 3M wzrośnie do poziomu 5,00% p.a., kwota różnicy odsetkowej FRA będzie należąca kupującemu FRA, czyli Przedsiębiorstwu. Kwota różnicy odsetkowej FRA zostanie obliczona jako  $(5,00\% \text{ p.a.} - 4,29\% \text{ p.a.}) * 2\,000\,000 * 90/365 = 3501,37 \text{ PLN}$ , zdyskontowana do wartości bieżącej stopą WIBOR 3M (5,00% p.a.) i wypłacona na rachunek Przedsiębiorstwa w kwocie 3458,73 PLN. Kwota odsetek od pożyczki zostanie naliczona według stopy WIBOR 3M, czyli 5,00% p.a. i przekazana na spłatę zobowiązania po zakończeniu okresu odsetkowego. Kwota różnicy odsetkowej FRA wypłacona z tytułu rozliczenia FRA ma zrekomensować wzrost stopy WIBOR 3M z poziomu 4,29% p.a. (stopa FRA) do 5,00% p.a.

W przeciwnym wypadku, jeżeli dla pierwszego FRA stopa referencyjna WIBOR 3M spadnie do poziomu 3,60% p.a., różnica odsetkowa FRA będzie należąca sprzedającemu FRA, czyli Bankowi. Różnica odsetkowa FRA zostanie obliczona jako:  $(4,29\% \text{ p.a.} - 3,60\% \text{ p.a.}) * 2\,000\,000 * 90/365 = 3402,74 \text{ PLN}$ . Różnica odsetkowa FRA zostanie zdyskontowana do wartości bieżącej stopą WIBOR 3M (3,60% p.a.) i obciążą rachunek Przedsiębiorstwa kwotą 3372,80 PLN. Kwota odsetek od pożyczki zostanie naliczona według stopy WIBOR 3M, czyli 3,60% p.a. i przekazana na spłatę zobowiązania po zakończeniu okresu odsetkowego. Różnice odsetkowe zapłacone z tytułu rozliczenia FRA mają niejako podnieść koszt finansowania do poziomu 4,29% p.a.

Według tego samego schematu zostaną rozliczone pozostałe dwie transakcje FRA.

Łączny koszt finansowania zobowiązania stanowi złożenie stopy FRA i ewentualnej marży kredytowej. Należy pamiętać, że FRA zabezpiecza jedynie zmiany stopy WIBOR, bez uwzględnienia marży kredytowej. Z zawieraniem transakcji FRA wiąże się ryzyko kredytowe Banku, to jest ryzyko utraty zdolności przez Bank do regulowania swoich zobowiązań w terminie, w tym ryzyko upadłości Banku. Ryzyko to może skutkować nie dokonaniem przez Bank płatności na rzecz Klienta, które wynikają z warunków zawartych transakcji.

Bank zastrzega, że należności Klienta wynikające z zawartych na podstawie odpowiedniego regulaminu transakcji FRA nie są środkami objętymi ochroną gwarancyjną w rozumieniu Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji („Ustawa o BFG”).

Bank zastrzega, iż wobec zobowiązań Banku wynikających z zawartych transakcji FRA, istnieje możliwość, w warunkach przewidzianych prawem, zastosowania instrumentu umorzenia lub konwersji zobowiązań na zasadach określonych w Ustawie o BFG.

## 2. Wskazanie zmienności ceny danych instrumentów finansowych lub ograniczeń dotyczących dostępności rynku danych instrumentów finansowych.

Na kwotowanie transakcji FRA w momencie zawarcia transakcji oraz późniejszą zmianę jej wartości rynkowej wpływ mają następujące czynniki: kwota nominalna i waluta transakcji, bieżące kwotowania stóp procentowych na termin odpowiadający aktualnej długości transakcji i - w przypadku wyceny istniejącej już transakcji – dodatkowo poziom uzgodnionej stopy FRA.

Im dłuższy termin transakcji, tym zmienność stopy procentowej jest większa, a co za tym idzie większe ryzyko zmiany wartości kontraktu.

Dodatkowo, przed zawarciem transakcji, Klient powinien upewnić się co do płynności danego rynku oraz ograniczeń co do technicznych możliwości otwarcia lub zamknięcia pozycji (warunków składania zleceń zawarcia transakcji w godzinach pracy Banku). Klient powinien brać pod uwagę ryzyko zmniejszenia lub braku płynności na

danym rynku, co może skutkować mniej korzystną ceną dla negocjowanej transakcji. Skutkiem przedmiotowych ograniczeń może być również brak zapewnienia przez Bank Millennium możliwości zawarcia i realizacji transakcji kupna i sprzedaży instrumentu finansowego w dowolnie wybranym przez Klienta terminie.

## 3. Wskazanie możliwości przyjęcia przez Klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach finansowych zobowiązań finansowych i zaciągnięcia innych dodatkowych zobowiązań, w tym zobowiązań warunkowych, dodatkowych do kosztów kupna instrumentu finansowego .

Rozliczenie różnicy odsetkowej FRA ma charakter rozliczeń netto. Kwota różnicy odsetkowej FRA stanowi zdyskontowaną do wartości bieżącej różnicę między zmienną stopą referencyjną przypadającą na dany okres rozliczeniowy a stałą stopą FRA, kalkulowaną od nominalu transakcji za dany okres FRA.

W przypadku gdy stopa referencyjna przypadająca na dany okres rozliczeniowy jest niższa niż uzgodniona w dacie zawarcia transakcji stopa realizacji FRA, kwota rozliczenia za dany okres rozliczeniowy należąca jest sprzedającemu FRA.

W przypadku gdy stopa referencyjna przypadająca na dany okres FRA jest wyższa niż uzgodniona w dacie zawarcia transakcji stopa realizacji FRA, kwota rozliczenia należąca jest kupującemu FRA.

Zawarcie transakcji FRA wiąże się z zaciągnięciem przez Klienta dodatkowych zobowiązań związanych z wymogiem utrzymania i uzupełniania zabezpieczenia na warunkach opisanych w odpowiednim regulaminie

## 4. Opis wymogów związanych z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku inwestowania w dany rodzaj instrumentów finansowych.

Transakcja FRA realizowana jest w oparciu o limit skarbowy lub depozyt zabezpieczający w formie przewłaszczenia środków pieniężnych. Zabezpieczenie transakcji (depozyt zabezpieczający lub obciążenie limitu skarbowego) utrzymywane jest do momentu prawidłowego rozliczenia transakcji.

Wycena ekspozycji Banku względem Klienta zależy m.in. od zmiany poziomu bieżących i terminowych stóp procentowych i może podlegać gwałtownym zmianom. W przypadku gdy negatywna wycena przewyższy wartość sumy przynależnego limitu skarbowego oraz ustanowionego depozytu zabezpieczającego, Klient zostanie wezwany do uzupełnienia zabezpieczenia na warunkach opisanych w Regulaminie. Suma potrzebna do uzupełnienia zabezpieczenia może w określonych warunkach rynkowych być znaczna i stanowić znaczne obciążenie dla Klienta. W przypadku uchybienia temu obowiązkiowi Bank będzie miał prawo, na warunkach opisanych w Regulaminie, do przedterminowego zamknięcia, rozliczenia pozycji Klienta oraz dokonania wcześniejszego rozwiązania umowy. Kwota rozliczenia stanie się wymagalnym zobowiązaniem Klienta wobec Banku.

## 5. Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustracja możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych.

Klient ma prawo do przedterminowego całkowitego lub częściowego zamknięcia transakcji FRA wyłącznie poprzez zawarcie transakcji zamykającej tj. transakcji FRA na warunkach przeciwnych do zawartej transakcji.

W każdym przypadku warunki transakcji zamykającej uzgadniane są przez Strony transakcji na podstawie aktualnych kwotowań stawek FRA obowiązujących w dniu zawarcia przez Klienta transakcji zamykającej.

Przykład 1:

W przypadku, gdy stroną kupującą FRA był Klient zawarcie transakcji zamykającej (przeciwnostawnej) oznacza sprzedaż przez Klienta transakcji FRA na pierwotnie uzgodnioną datę rozliczenia okresu FRA oraz z tym samym umownym okresem rozliczenia FRA.

Jeżeli stopa FRA uzgodniona dla transakcji zamykającej, (tj. transakcji sprzedaży FRA przez Klienta), jest wyższa niż pierwotnie uzgodniona stopa zakupu FRA, Klient zamyka transakcję z zyskiem, kalkulowanym jako różnica między stopą FRA w transakcji sprzedaży przez Klienta a stopą FRA w transakcji kupna przez Klienta, za okres

FRA, pomnożoną przez nominal FRA podlegający zamknięciu.

W przeciwnym wypadku, Jeżeli stopa FRA uzgodniona dla transakcji zamykającej, (tj. transakcji sprzedaży FRA przez Klienta), jest niższa niż pierwotnie uzgodniona stopa zakupu FRA, Klient zamyka transakcję ze stratą, kalkulowaną jako różnica między stopą FRA w transakcji zakupu przez Klienta a stopą FRA w transakcji sprzedaży przez Klienta, za okres FRA, pomnożoną przez nominal FRA podlegający zamknięciu.

W obydwu przypadkach Kwota rozliczenia FRA jest zdyskontowaną do daty rozliczenia FRA na zasadach opisanych w regulaminie.

Przykład 2:

W przypadku, gdy stroną sprzedającą FRA był Klient zawarcie transakcji zamykającej (przeciwnostawnej) oznacza zakup przez Klienta transakcji FRA na pierwotnie uzgodnioną datę rozliczenia okresu FRA oraz z tym samym umownym okresem rozliczenia FRA.

Jeżeli stopa FRA uzgodniona dla transakcji zamykającej, (tj. transakcji zakupu FRA przez Klienta), jest niższa niż pierwotnie uzgodniona stopa sprzedaży FRA, Klient zamyka transakcję z zyskiem, kalkulowanym jako różnica między stopą FRA w transakcji zakupu przez Klienta a stopą FRA w transakcji sprzedaży przez Klienta, za okres FRA, pomnożoną przez nominal FRA podlegający zamknięciu.

W przeciwnym wypadku, Jeżeli stopa FRA uzgodniona dla transakcji zamykającej, (tj. transakcji zakupu FRA przez Klienta), jest wyższa niż pierwotnie uzgodniona stopa sprzedaży FRA, Klient zamyka transakcję ze stratą, kalkulowaną jako różnica między stopą FRA w transakcji zakupu przez Klienta a stopą FRA w transakcji sprzedaży przez Klienta, za okres FRA, pomnożoną przez nominal FRA podlegający zamknięciu. W obydwu przypadkach kwota rozliczenia FRA jest zdyskontowaną do daty rozliczenia FRA na zasadach opisanych w regulaminie.

Kwota stanowiąca należność lub zobowiązanie Klienta może na drodze uzgodnień Stron podlegać wcześniejszemu rozliczeniu poprzez zdyskontowanie jej za okres od pierwotnie uzgodnionej daty rozliczenia FRA do daty zawarcia transakcji zamykającej. W takim przypadku stanie się wymagalnym zobowiązaniem Klienta lub Banku już w tej dacie. Bank zastrzega, że brak jest możliwości anulowania lub zmiany parametrów zawartej transakcji FRA.

## 6. Inne ryzyka.

Klient, zawierając transakcje na rynku stopy procentowej, powinien brać pod uwagę również inne ryzyka o charakterze prawnym, rachunkowym, podatkowym oraz operacyjnym, niezależne od Banku Millennium, w tym ryzyko związane z brakiem dostępności danego wskaźnika referencyjnego i możliwością wyznaczenia wskaźnika alternatywnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, na zasadach określonych w „Regulaminie zawierania transakcji skarbowych w Banku Millennium S.A.”.

## II.II. TRANSAKCJA ZAMIANY STÓP PROCENTOWYCH (IRS)

### 1. Wskazanie ryzyka związanego z danym instrumentem finansowym, w tym wyjaśnienie mechanizmu dzwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty inwestycji oraz ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu.

Transakcja zamiany stóp procentowych (inaczej zwana IRS Interest Rate Swap lub Swapem odsetkowym) to w najprostszym przypadku złożenie dwóch lub większej liczby kontraktów FRA.

Ekonomicznie jest to umowa między stronami polegająca na dokonywaniu okresowych płatności odsetkowych w określonych datach w przyszłości, od z góry określonego nominalu. Nominał IRS ma więc, tak samo jak w przypadku transakcji FRA, charakter wyłącznie referencyjny i służy wyłącznie naliczeniu płatności odsetkowych.

Płatnik odsetek naliczanych według stopy IRS, inaczej zwanej stopą swapową (stałą lub zmienną) określany jest mianem kupującego IRS. Uzgodniona w dniu zawarcia transakcji stopa swapowa jest niezmienna w całym okresie trwania transakcji. Kupujący IRS ponosi ryzyko, iż w całym okresie trwania transakcji lub w jej części, zmienna stopa referencyjna spadnie poniżej poziomu uzgodnionej stopy swapowej. W takim przypadku kupujący IRS musi liczyć się ze stratą w danym okresie rozliczeniowym, wynikającą z różnicy między zmienną stopą referencyjną a stopą swapową kalkulowaną od nominalu transakcji.



Płatnik odsetek według zmiennej stopy referencyjnej określany jest mianem sprzedającego IRS. Uzgodniona w dniu zawarcia transakcji stopa swapowa jest niezmienna w całym okresie trwania transakcji. Sprzedający IRS ponosi ryzyko, iż w całym okresie trwania transakcji lub w jej części, zmienna stopa referencyjna wzrośnie powyżej poziomu uzgodnionej stopy swapowej. W takim przypadku sprzedający IRS musi liczyć się ze stratą w danym okresie rozliczeniowym, wynikającą z różnicy między zmienną stopą referencyjną a stopą swapową kalkulowaną od nominalu transakcji.

#### Przykład

W dniu 01.01.2010 Przedsiębiorstwo zaciągnęło kredyt, w którym płaci miesięcznie odsetki oparte na zmiennej stopie procentowej uzależnionej od poziomu jednomiesięcznej stawki WIBOR (WIBOR 1M). Kwota kredytu wynosi 20 000 000 PLN, a WIBOR 1M w momencie podpisywania umowy kredytowej kształtuje się na poziomie 4,00% p.a. Przy takich poziomach stóp procentowych miesięczny koszt odsetkowy dla Przedsiębiorstwa, przy założeniu 31 dni kalendarzowych w miesiącu, wynosić będzie w zaokrągleniu 67 945,21 PLN ( $20\,000\,000 \times 4,00\% \times 31/365$ ). Z uwagi na fakt, że w okresie kredytowania poziom stóp procentowych na rynku może się zmienić, mierzona w PLN wartość miesięcznych obciążeń odsetkowych dla Przedsiębiorstwa może kształtować się następująco:

- W przypadku gdy stopa WIBOR 1M wzrośnie, koszt odsetkowy Przedsiębiorstwa mierzony w PLN będzie wyższy. Przykładowo, przy poziomie stopy WIBOR 1M równym 5,00% p.a., miesięczny koszt odsetkowy Przedsiębiorstwa, przy założeniu 31 dni kalendarzowych w miesiącu, wyniosłby 84 931,51 PLN;
- W przypadku gdy stopa WIBOR 1M spadnie, koszt odsetkowy Przedsiębiorstwa mierzony w PLN będzie niższy. Przykładowo, przy poziomie WIBOR 1M równym 3,50% p.a. miesięczny koszt odsetkowy Przedsiębiorstwa, przy założeniu 31 dni kalendarzowych w miesiącu, wyniosłby około 59 452,05 PLN.

W celu zabezpieczenia się przed wzrostem stóp procentowych Przedsiębiorstwo może zawrzeć z Bankiem transakcję IRS, w której Klient zobowiąże się do płatności odsetek opartych na stałej stopie procentowej ustalonej w momencie zawarcia transakcji, na przykład 4,00% p.a., a Bank zobowiąże się do płatności odsetek opartych na zmiennej stopie procentowej (stopa referencyjna) – WIBOR 1M. W dniu zawarcia strony ustalają daty obserwacji stopy referencyjnej oraz daty rozliczenia, czyli wymiany odsetek. Standardowo daty wymiany płatności odsetkowych przypadają na dwa dni robocze po dacie ustalenia stopy referencyjnej. Rozliczenie pojedynczej płatności odsetkowej w IRS, w zależności od poziomu kursu referencyjnego, będzie przebiegało w następujący sposób:

- Przypadek 1 - stopa referencyjna WIBOR 1M jest na poziomie 5,00% p.a., 31 dni kalendarzowych w miesiącu. Ponieważ stała stopa procentowa (4,00% p.a.) ustalona w transakcji IRS jest niższa od stopy referencyjnej (5,00% p.a.), Bank uzna rachunek Przedsiębiorstwa kwotą wynikającą z różnicy między stopą referencyjną a stopą IRS pomnożoną przez nominal transakcji za dany okres odsetkowy, tj.  $(5,00\% - 4,00\%) \times 20\,000\,000 \times 31/365 = 16\,986,30$  PLN.
- Przypadek 2 - stopa referencyjna WIBOR 1M jest na poziomie 3,00% p.a., 31 dni kalendarzowych w miesiącu. Ponieważ stała stopa procentowa (4,00% p.a.) ustalona w transakcji IRS jest wyższa od stopy referencyjnej (3,00% p.a.), Bank obciąży rachunek Przedsiębiorstwa kwotą wynikającą z różnicy między stopą IRS a stopą referencyjną, pomnożoną przez nominal transakcji za dany okres odsetkowy, tj.  $(4,00\% - 3,00\%) \times 20\,000\,000 \times 31/365 = 16\,986,30$  PLN.

Jak widać na powyższym przykładzie, stała stopa IRS wyznacza maksymalny koszt odsetkowy dla Przedsiębiorstwa w okresie, na którym była zawarta transakcja.

Transakcje IRS realizowane są w oparciu o limit skarbowy lub depozyt zabezpieczający w formie przewłaszczenia środków pieniężnych, które obciążane są w wysokości odpowiadającej przyjętym przez Bank wogom ryzyka. W takim przypadku w transakcji IRS występuje mechanizm dźwigni finansowej. Relatywnie małe zmiany poziomu bieżących i terminowych stóp procentowych będą miały znacząco większy (pozytywny lub negatywny) wpływ na wycenę transakcji.

Z zawieraniem Transakcji Zamiany Stóp Procentowych (IRS) wiąże się ryzyko kredytowe Banku, to jest ryzyko

utraty zdolności przez Bank do regulowania swoich zobowiązań w terminie, w tym ryzyko upadłości Banku. Ryzyko to może skutkować nie dokonaniem przez Bank płatności na rzecz Klienta, które wynikają z warunków zawartych w transakcji.

Bank zastrzega, że należności Klienta wynikające z zawartych na podstawie odpowiednich regulaminów Transakcji Zamiany Stóp Procentowych (IRS) nie są środkami objętymi ochroną gwarancyjną w rozumieniu Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji („Ustawa o BFG”). Bank zastrzega, iż wobec zobowiązań Banku wynikających z zawartych na podstawie odpowiednich regulaminów Transakcji Zamiany Stóp Procentowych (IRS), istnieje możliwość, w warunkach przewidzianych prawem, zastosowania instrumentu umorzenia lub konwersji zobowiązań na zasadach określonych w Ustawie o BFG.

## 2. Wskazanie zmienności ceny danych instrumentów finansowych lub ograniczeń dostępnosci rynku danych instrumentów finansowych.

Na kwotowanie transakcji IRS w momencie zawarcia transakcji oraz późniejszą zmianę jej wartości rynkowej wpływ mają bieżące kwotowania następujących parametrów rynkowych:

- strona transakcji (kupno/sprzedaż IRS),
- nominał i waluta transakcji IRS,
- długość transakcji IRS,
- bieżące kwotowania krótkoterminowych stóp procentowych (do 1 roku) w danej walucie,
- bieżące kwotowania stóp swapowych w danej walucie na termin odpowiadający aktualnej długości transakcji,
- harmonogram amortyzacji transakcji swapowej,
- częstotliwość wymiany płatności odsetkowych,
- poziom stopy referencyjnej,
- baza odsetkowa dla stopy referencyjnej,
- baza odsetkowa dla stopy swapowej.

W przypadku wyceny trwającej już transakcji – dodatkowo na wycenę wpływa poziom uzgodnionej stopy IRS.

Im dłuższy termin rozliczenia transakcji, tym zmienność stopy procentowej jest większa, a co za tym idzie większe ryzyko zmiany wartości kontraktu.

Dodatkowo, przed zawarciem transakcji, Klient powinien upewnić się co do płynności danego rynku oraz ograniczeń co do technicznych możliwości otwarcia lub zamknięcia pozycji (warunków składania zleceń zawarcia transakcji w godzinach pracy Banku).

Klient powinien brać pod uwagę ryzyko zmniejszenia lub braku płynności na danym rynku, co może skutkować mniej korzystną ceną dla negocjowanej transakcji. Skutkiem przedmiotowych ograniczeń może być również brak zapewnienia przez Bank Millennium możliwości zawarcia i realizacji transakcji kupna i sprzedaży instrumentu finansowego w dowolnie wybranym przez Klienta terminie.

## 3. Wskazanie możliwości przyjęcia przez Klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach finansowych zobowiązań finansowych i zaciągnięcia innych dodatkowych zobowiązań, w tym zobowiązań warunkowych, dodatkowych do kosztów kupna instrumentu finansowego.

W przypadku rozliczenia w transakcji IRS danego okresu rozliczeniowego rozliczenia będą miały charakter rozliczeń netto. Kwota rozliczenia stanowi różnicę między zmienną stopą referencyjną przypadającą na dany okres rozliczeniowy a stałą stopą swapową, kalkulowaną od nominalu transakcji, za dany okres rozliczeniowy. W przypadku gdy stopa referencyjna przypadająca na dany okres rozliczeniowy jest wyższa niż uzgodniona stopa swapowa, kwota rozliczenia za dany okres rozliczeniowy należy jest Kupującemu IRS. W przypadku gdy stopa referencyjna przypadająca na dany okres rozliczeniowy jest niższa niż uzgodniona stopa swapowa, kwota rozliczenia należy jest Sprzedającemu IRS.

Zawarcie transakcji IRS wiąże się z zaciągnięciem przez Klienta dodatkowych zobowiązań związanych z wymogiem utrzymywania i uzupełniania zabezpieczenia na warunkach opisanych w odpowiednim regulaminie.

## 4. Opis wymogów związanych z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku

## inwestowania w dany rodzaj instrumentów finansowych.

Transakcja IRS realizowana jest w oparciu o limit skarbowy lub depozyt zabezpieczający w formie przewłaszczenia środków pieniężnych. Zabezpieczenie transakcji (depozyt zabezpieczający lub obciążenie limitu skarbowego) utrzymywane jest do momentu prawidłowego rozliczenia transakcji.

Wycena ekspozycji Banku względem Klienta zależy m.in. od zmiany poziomu bieżących i terminowych stóp procentowych i może podlegać gwałtownym zmianom. W przypadku gdy negatywna wycena przewyższy wartość sumy przyznanego limitu skarbowego oraz ustanowionego depozytu zabezpieczającego, Klient zostanie wezwany do uzupełnienia zabezpieczenia na warunkach opisanych w Regulaminie. Suma potrzebna do uzupełnienia zabezpieczenia może w określonych warunkach rynkowych być znaczna i stanowić znaczne obciążenie dla Klienta. W przypadku uchybienia temu obowiązkowi Bank będzie miał prawo, na warunkach opisanych w Regulaminie, do przedterminowego zamknięcia, rozliczenia pozycji Klienta oraz dokonania wcześniejszego rozwiązania umowy. Kwota rozliczenia stanie się wymagalnym zobowiązaniem Klienta wobec Banku.

## 5. Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepięnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustracja możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych.

Klient ma prawo do przedterminowego całkowitego lub częściowego zamknięcia i rozliczenia transakcji IRS poprzez kompensację wzajemnych niewymagalnych zobowiązań stron tj. poprzez uzgodnienie z Bankiem i rozliczenie kwoty rozliczenia IRS.

Agentem kalkulacyjnym kwoty rozliczenia IRS jest Bank. Kwota rozliczenia obliczana jest na podstawie bieżącej wyceny transakcji IRS, na którą wpływ mają czynniki opisane w pkt II.11.2. Na ich podstawie bank porównuje wartość bieżącą przyszłych zobowiązań płatnika stopy IRS (stałej lub zmiennej) z wartością bieżącą przyszłych zobowiązań płatnika stopy referencyjnej.

Stroną zobowiązaną do zapłaty kwoty rozliczenia IRS jest strona, której zdyskontowana wartość przyszłych zobowiązań jest wyższa. W uzgodnionej dacie płatności kwoty rozliczenia IRS, kwota ta staje się wymagalnym zobowiązaniem.

#### Przykład 1:

Jeżeli w transakcji IRS płatnikiem stałej stopy procentowej IRS jest Klient, a wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według uzgodnionej stopy IRS (zobowiązanie Klienta) jest wyższa niż wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według stopy referencyjnej (zobowiązanie Banku), stroną zobowiązaną do zapłaty kwoty rozliczenia IRS jest Klient.

W przeciwnym wypadku, jeżeli wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według uzgodnionej stopy IRS (zobowiązanie Klienta) jest niższa niż wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według stopy referencyjnej (zobowiązanie Banku), stroną zobowiązaną do zapłaty kwoty rozliczenia IRS jest Bank.

#### Przykład 2:

Jeżeli w transakcji IRS płatnikiem stałej stopy procentowej IRS jest Bank, a wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według uzgodnionej stopy IRS (zobowiązanie Banku) jest wyższa niż wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według stopy referencyjnej (zobowiązanie Klienta), stroną zobowiązaną do zapłaty kwoty rozliczenia IRS jest Bank.

W przeciwnym wypadku, jeżeli wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według uzgodnionej stopy IRS (zobowiązanie Banku) jest niższa niż wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według stopy referencyjnej (zobowiązanie Klienta), stroną zobowiązaną do zapłaty kwoty rozliczenia IRS jest Klient.

Bank zastrzega sobie prawo do skorygowania kwoty rozliczenia IRS o kwotę kosztów poniesionych w związku z zamknięciem transakcji na rynku międzybankowym (cost-to-close). Bank zastrzega, że brak jest możliwości anulowania lub zmiany parametrów zawartej transakcji.

## 6. Inne ryzyka.

Klient, zawierając transakcje na rynku stopy procentowej, powinien brać pod uwagę również inne ryzyka o charakterze prawnym, rachunkowym, podatkowym oraz operacyjnym, niezależne od Banku Millennium, w tym ryzyko związane z brakiem dostępności danego wskaźnika referencyjnego i możliwością wyznaczenia wskaźnika alternatywnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, na zasadach określonych w „Regulaminie zawierania transakcji skarbowych w Banku Millennium S.A.”.

## II.III. WALUTOWA TRANSAKCJA ZAMIANY STÓP PROCENTOWYCH (CIRS)

### 1. Wskazanie ryzyka związanego z danym instrumentem finansowym, w tym wyjaśnienie mechanizmu dzwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty inwestycji oraz ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu.

Transakcja Walutowej zamiany stóp procentowych (inaczej zwana transakcją Swapa walutowo-odsetkowego, Cross-Currency Interest Rate Swap, CIRS lub CCIRS) stanowi pozabilansową zamianę kredytu denominowanego w jednej walucie, indeksowanego do stałej lub zmiennej stopy procentowej na zobowiązanie w innej walucie, indeksowane do stałej lub zmiennej stopy procentowej.

W przypadku transakcji CIRS, w zależności od kierunku transakcji, można rozróżnić osiem podstawowych profili ryzyka:

- Zamiana kredytu w walucie bazowej, indeksowanego do zmiennej stopy procentowej w walucie bazowej na kredyt w walucie kwotowanej, indeksowany do stałej stopy procentowej w walucie kwotowanej.** W takim przypadku Klient ponosi ryzyko osłabienia się waluty bazowej do waluty kwotowanej w stosunku do uzgodnionego kursu wymiany końcowej w CIRS (ryzyko kursu walutowego), ryzyko spadku stopy procentowej w walucie bazowej oraz ryzyko spadku stopy procentowej w walucie kwotowanej (ryzyko stopy procentowej).
- Zamiana kredytu w walucie bazowej, indeksowanego do zmiennej stopy procentowej w walucie bazowej na kredyt w walucie kwotowanej, indeksowany do zmiennej stopy procentowej w walucie kwotowanej.** W takim przypadku Klient ponosi ryzyko osłabienia się waluty bazowej do waluty kwotowanej w stosunku do uzgodnionego kursu wymiany końcowej (ryzyko kursu walutowego), ryzyko spadku stopy procentowej w walucie bazowej oraz ryzyko wzrostu stopy procentowej w walucie kwotowanej (ryzyko stopy procentowej).
- Zamiana kredytu w walucie bazowej, indeksowanego do stałej stopy procentowej w walucie bazowej na kredyt w walucie kwotowanej, indeksowany do stałej stopy procentowej w walucie kwotowanej.** W takim przypadku Klient ponosi ryzyko osłabienia się waluty bazowej do waluty kwotowanej w stosunku do uzgodnionego kursu wymiany końcowej w CIRS (ryzyko kursu walutowego), ryzyko wzrostu stopy procentowej w walucie bazowej oraz ryzyko spadku stopy procentowej w walucie kwotowanej (ryzyko stopy procentowej).
- Zamiana kredytu w walucie bazowej, indeksowanego do stałej stopy procentowej w walucie bazowej na kredyt w walucie kwotowanej, indeksowany do zmiennej stopy procentowej w walucie kwotowanej.** W takim przypadku Klient ponosi ryzyko osłabienia się waluty bazowej do waluty kwotowanej w stosunku do uzgodnionego kursu wymiany końcowej w CIRS (ryzyko kursu walutowego), ryzyko wzrostu stopy procentowej w walucie bazowej oraz ryzyko wzrostu stopy procentowej w walucie kwotowanej (ryzyko stopy procentowej).
- Zamiana kredytu w walucie kwotowanej, indeksowanego do zmiennej stopy procentowej w walucie kwotowanej na kredyt w walucie bazowej, indeksowany do stałej stopy procentowej w walucie bazowej.** W takim przypadku Klient ponosi ryzyko wzmocnienia się waluty bazowej do waluty kwotowanej w stosunku do uzgodnionego kursu wymiany końcowej w CIRS (ryzyko kursu walutowego), ryzyko spadku stopy procentowej w walucie kwotowanej oraz ryzyko spadku stopy procentowej w walucie bazowej (ryzyko stopy procentowej).

- Zamiana kredytu w walucie kwotowanej, indeksowanego do zmiennej stopy procentowej w walucie kwotowanej na kredyt w walucie bazowej, indeksowany do zmiennej stopy procentowej w walucie bazowej.** W takim przypadku Klient ponosi ryzyko wzmocnienia się waluty bazowej do waluty kwotowanej w stosunku do uzgodnionego kursu wymiany końcowej w CIRS (ryzyko kursu walutowego), ryzyko spadku stopy procentowej w walucie kwotowanej oraz wzrostu stopy procentowej w walucie bazowej (ryzyko stopy procentowej).
- Zamiana kredytu w walucie kwotowanej, indeksowanego do stałej stopy procentowej w walucie kwotowanej na kredyt w walucie bazowej, indeksowany do stałej stopy procentowej w walucie bazowej.** W takim przypadku Klient ponosi ryzyko wzmocnienia się waluty bazowej do waluty kwotowanej w stosunku do uzgodnionego kursu wymiany końcowej w CIRS (ryzyko kursu walutowego), ryzyko wzrostu stopy procentowej w walucie kwotowanej oraz wzrostu stopy procentowej w walucie bazowej (ryzyko stopy procentowej).
- Zamiana kredytu w walucie kwotowanej, indeksowanego do stałej stopy procentowej w walucie kwotowanej na kredyt w walucie bazowej, indeksowany do zmiennej stopy procentowej w walucie bazowej.** W takim przypadku Klient ponosi ryzyko wzmocnienia się waluty bazowej do waluty kwotowanej w stosunku do uzgodnionego kursu wymiany końcowej w CIRS (ryzyko kursu walutowego), ryzyko wzrostu stopy procentowej w walucie kwotowanej oraz wzrostu stopy procentowej w walucie bazowej (ryzyko stopy procentowej).

Uzgodniony w momencie zawarcia transakcji kurs wymiany początkowej i końcowej w CIRS oraz stopa swapowa (zmienna lub stała stopa procentowa) są niezmiennie w całym okresie trwania transakcji.

Transakcje CIRS realizowane są w oparciu o limit skarbowy lub depozyt zabezpieczający w formie przewalutowania środków pieniężnych, które obciążane są w wysokości odpowiadającej przyjętym przez Bank wagom ryzyka. W takim przypadku w transakcji CIRS występuje mechanizm dzwigni finansowej. Relatywnie małe zmiany kursu walutowego oraz poziomu bieżących i terminowych stóp procentowych będą miały znacząco większy (pozytywny lub negatywny) wpływ na wycenę ekspozycji Klienta.

#### Przykład:

Przedsiębiorstwo zaciągnęło 5-letni kredyt inwestycyjny o nominalne 3 000 000 EUR, oprocentowany według zmiennej stopy EURIBOR 1M, z zamiarem finansowania kosztów odsetkowych i rat kredytu z wpływów eksportowych. Do spłaty pozostał 1 000 000 EUR (jednorazowo w pełnej kwocie na koniec okresu kredytowania), z terminem wymagalności za 2 lata. Ponieważ w czasie trwania okresu kredytowania Przedsiębiorstwo zamieniło walutę przychodów z EUR na PLN, pozostawienie zobowiązania kredytowego w EUR generowałoby dla Przedsiębiorstwa ryzyko wzrostu kursu walutowego EUR/PLN oraz ryzyko wzrostu stóp procentowych w EUR.

Aby dostosować walutę zobowiązania do waluty przychodów i jednocześnie zabezpieczyć ryzyko wzrostu stóp procentowych w PLN, w dniu 01.01.2010 Przedsiębiorstwo zawarło z Bankiem transakcję CIRS o następujących parametrach:

- Kwota nominalna w walucie bazowej: 1 000 000 EUR
- Kwota nominalna w walucie kwotowanej: 4 000 000 PLN
- Kurs wymiany końcowej w CIRS: EUR/PLN 4,00
- Brak wymiany początkowej nominalów
- Brak amortyzacji nominalu
- Data zapadalności CIRS: 31.12.2012
- Zmienna stopa procentowa w walucie bazowej: EURIBOR 1M + 1,50%
- Baza odsetkowa dla stopy procentowej w walucie bazowej: act/360
- Platnik zmiennej stopy procentowej w walucie bazowej: Bank
- Stala stopa procentowa w walucie kwotowanej w PLN: 4,70% p.a.
- Baza odsetkowa dla stopy procentowej w walucie kwotowanej act/365
- Platnik stałej stopy procentowej w walucie kwotowanej: Przedsiębiorstwo
- Umowna długość okresu odsetkowego: miesięcznie.

Parametry CIRS zostały tak dobrane, aby jak najpełniej odzwierciedlić parametry zobowiązania kredytowego. Ponieważ CIRS został zawarty w czasie trwania kredytu,

nie występuje wymiana początkowa kwot nominalnych. Strony wymieniają się kwotami nominalnymi CIRS – Przedsiębiorstwo kupuje 1 000 000 EUR po kursie 4,00 – jedynie w dacie zapadalności CIRS. Poprzez końcową wymianę kwot nominalnych CIRS Przedsiębiorstwo zabezpieczyło sobie kurs zakupu EUR na spłatę zobowiązania kredytowego za 2 lata na poziomie 4,00.

W kolejnych miesięcznych okresach odsetkowych Bank i Klient wymieniają się płatnościami odsetkowymi:

- Klient płaci odsetki w PLN, naliczane od kwoty nominalnej w wysokości 4 000 000 PLN, według stałej stopy 4,70% p.a. (act/365)
- Bank płaci odsetki w EUR, naliczane od kwoty nominalnej w wysokości 1 000 000 EUR, według zmiennej stopy EURIBOR 1M + 1,50% (act/360)

Przy założeniu, że parametry zawartej transakcji CIRS całkowicie odzwierciedlają parametry zobowiązania kredytowego (w szczególności co do kwoty nominalnej CIRS, długości okresów odsetkowych, poziomu i daty ustalania stopy procentowej w walucie bazowej), przepływy w EUR na rachunku Przedsiębiorstwa wynikające z tytułu zawarcia transakcji CIRS będą równe co do wartości przepływom wynikającym z zobowiązania odsetkowego w EUR, jakie Przedsiębiorstwo przekazuje do banku kredytującego. W opisanym powyżej przykładzie „przeswapowana” została także marża kredytowa na stopie EURIBOR 1M.

Jeżeli w dacie spłaty kredytu (równej dacie zapadalności CIRS) kurs EUR/PLN będzie wyższy niż 4,00, Przedsiębiorstwo odniesie dodatnie różnice kursowe w wysokości różnicy między kursem bieżącym a kursem wymiany końcowej w CIRS, pomnożoną przez kwotę nominalną CIRS. Jeżeli w dacie spłaty kredytu (równej dacie zapadalności CIRS) kurs EUR/PLN spadnie poniżej poziomu 4,00, Przedsiębiorstwo odniesie ujemne różnice kursowe w wysokości różnicy między kursem wymiany końcowej w CIRS a bieżącym kursem walutowym, pomnożoną przez kwotę nominalną CIRS.

Jeżeli w danym okresie odsetkowym w czasie trwania transakcji CIRS stopa procentowa w PLN będzie utrzymywać się powyżej poziomu 4,70% p.a., Przedsiębiorstwo będzie odnosić w danym okresie odsetkowym dodatnie różnice odsetkowe w PLN. Jeżeli w czasie trwania transakcji CIRS stopa procentowa w PLN będzie utrzymywać się poniżej poziomu 4,70% p.a., Przedsiębiorstwo będzie odnosić w danym okresie odsetkowym ujemne różnice odsetkowe w PLN.

Ponieważ odsetki w EUR, jakie Klient otrzymuje w CIRS, naliczane są według zmiennej stopy procentowej, przychód ten jest niewrażliwy na ryzyko stopy procentowej w EUR. Ewentualny wzrost stopy EURIBOR 1M powoduje zwiększenie przychodu odsetkowego w CIRS i jednocześnie zwiększenie zobowiązania odsetkowego w kredycie. Spadek stopy EURIBOR 1M powoduje zmniejszenie przychodu odsetkowego w CIRS i jednocześnie zmniejszenie zobowiązania odsetkowego w kredycie.

Płatności odsetkowe wynikające z transakcji CIRS mogą zostać rozliczone netto, bez dostawy waluty. W tym przypadku Przedsiębiorstwo powinno dokonać przewalutowania kwoty wpływu odsetkowego z EUR za PLN po bieżącym kursie walutowym.

Należy pamiętać, że zawarcie CIRS nie wprowadza żadnych zmian w umowie kredytowej, dlatego transakcja może być zawarta z Bankiem innym niż bank kredytodawca.

Z zawieraniem Walutowych Transakcji Zamiany Stóp Procentowych wiąże się ryzyko kredytowe Banku, to jest ryzyko utraty zdolności przez Bank do regulowania swoich zobowiązań w terminie, w tym ryzyko upadłości Banku. Ryzyko to może skutkować nie dokonaniem przez Bank płatności na rzecz Klienta, które wynikają z warunków zawartych w transakcji.

Bank zastrzega, że należności Klienta wynikające z zawartych na podstawie odpowiednich regulaminów Walutowych Transakcji Zamiany Stóp Procentowych nie są środkami objętymi ochroną gwarancyjną w rozumieniu Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji („Ustawa o BFG”). Bank zastrzega, iż wobec zobowiązań Banku wynikających z zawartych na podstawie odpowiednich regulaminów Walutowych Transakcji Zamiany Stóp Procentowych, istnieje możliwość, w warunkach przewidzianych prawem, zastosowania instrumentu umorzenia lub konwersji zobowiązań na zasadach określonych w Ustawie o BFG.

## 2. Wskazanie zmienności ceny danych instrumentów finansowych lub ograniczeń dotyczących dostępności rynku instrumentów finansowych.

Na kwotowanie transakcji CIRS w momencie zawarcia transakcji wpływ mają następujące parametry rynkowe:

- strona transakcji (płatnik stopy procentowej w walucie bazowej/płatnik stopy procentowej w walucie kwotowanej),
- kwota nominalna i waluty transakcji,
- kurs/kursy wymiany początkowej i końcowej kwot nominalnych (kurs waluty bazowej za walutę kwotowaną),
- długość transakcji,
- bieżące kwotowania krótkoterminowych stóp procentowych (do 1 roku) dla każdej z walut transakcji,
- bieżące kwotowania stóp IRS dla każdej z walut transakcji na termin odpowiadający aktualnej długości transakcji,
- harmonogram zmian kwoty nominalnej,
- umowna długość okresu odsetkowego,
- poziom uzgodnionej w CIRS stopy procentowej w walucie bazowej (zmienna/stała),
- poziom uzgodnionej w CIRS stopy procentowej w walucie kwotowanej (zmienna/stała),
- baza odsetkowa dla stopy procentowej w walucie bazowej,
- baza odsetkowa dla stopy procentowej w walucie kwotowanej.

W przypadku wyceny trwającej już transakcji CIRS na późniejszą zmianę jej wartości rynkowej najbardziej znaczący wpływ ma bieżący poziom kursu walutowego waluty bazowej za walutę kwotowaną. Dodatkowo na wycenę transakcji wpływają zmiany bieżących i terminowych stóp procentowych w walucie bazowej i walucie kwotowanej. Dlatego Klient musi liczyć się ze stratą w danym okresie rozliczeniowym wynikającą ze zmian obu tych parametrów - kursu walutowego lub stóp procentowych.

Przed zawarciem transakcji Klient powinien upewnić się co do płynności danego rynku oraz ograniczeń co do technicznych możliwości otwarcia lub zamknięcia pozycji w godzinach pracy Banku. Klient powinien brać pod uwagę ryzyko zmniejszenia lub braku płynności na danym rynku, co może skutkować mniej korzystną ceną dla negocjowanej transakcji. Skutkiem przedmiotowych ograniczeń może być również brak zapewnienia przez Bank Millennium możliwości zawarcia i przedterminowego zamknięcia transakcji CIRS w dowolnie wybranym przez Klienta terminie.

## 3. Wskazanie możliwości przyjęcia przez Klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach finansowych zobowiązań finansowych i zaciągnięcia innych dodatkowych zobowiązań, w tym zobowiązań warunkowych, dodatkowych do kosztów kupna instrumentu finansowego.

Rozliczenia danego okresu odsetkowego w CIRS mogą mieć charakter rozliczeń z dostawą waluty lub rozliczeń różnicowych.

W przypadku rozliczenia różnicowego Klient będzie miał obowiązek dokonania transakcji przewalutowania kwot wynikających z wymiany płatności odsetkowych lub harmonogramu zmian kwoty nominalnej CIRS, chyba że Strony w umowie postanowią inaczej. Kwota rozliczenia okresu odsetkowego stanowi różnicę między przeliczoną na walutę kwotowaną kwotą odsetek kalkulowaną według zmiennej/stałej stopy procentowej w walucie bazowej, od kwoty nominalnej w walucie bazowej za dany okres odsetkowy, a kwotą odsetek kalkulowaną według zmiennej/stałej stopy procentowej w walucie kwotowanej, od kwoty nominalnej w walucie kwotowanej, za dany okres odsetkowy.

Zawarcie transakcji CIRS wiąże się z zaciągnięciem przez Klienta dodatkowych zobowiązań związanych z wymogiem utrzymywania i uzupełniania zabezpieczenia na warunkach opisanych w odpowiednim regulaminie.

## 4. Opis wymogów związanych z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku inwestowania w dany rodzaj instrumentów finansowych.

Transakcje CIRS realizowane są w oparciu o limit skarbowego lub depozyt zabezpieczający w formie przewłaszczenia środków pieniężnych. Zabezpieczenie transakcji (depozyt zabezpieczający lub obciążenie limitu skarbowego) utrzymywane jest do momentu prawidłowego rozliczenia transakcji.

Wycena ekspozycji Banku względem Klienta zależy m.in. od zmiany kursu walutowego oraz bieżących i terminowych stóp procentowych i może podlegać gwałtownym zmianom. W przypadku gdy negatywna wycena przewyższy wartość sumy przyznanego limitu skarbowego oraz ustanowionego depozytu zabezpieczającego, Klient zostanie wezwany do uzupełnienia zabezpieczenia na warunkach opisanych w Regulaminie. Suma potrzebna do uzupełnienia zabezpieczenia może w określonych warunkach rynkowych być znaczna i stanowić znaczne obciążenie dla Klienta. W przypadku uchybienia temu obowiązkowi Bank będzie miał prawo, na warunkach opisanych w Regulaminie, do przedterminowego zamknięcia, rozliczenia pozycji Klienta oraz dokonania wcześniejszego rozwiązania umowy. Kwota rozliczenia stanie się wymagalnym zobowiązaniem Klienta wobec Banku.

## 5. Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepięlnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustracją możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych.

Klient ma prawo do przedterminowego całkowitego lub częściowego zamknięcia i rozliczenia transakcji CIRS poprzez kompensację wzajemnych niewymagalnych zobowiązań stron w walucie bazowej oraz w walucie kwotowanej tj. poprzez uzgodnienie z Bankiem i rozliczenie kwoty rozliczenia CIRS.

Agentem kalkulacyjnym kwoty rozliczenia CIRS jest Bank. Kwota rozliczenia obliczana jest na podstawie bieżącej wyceny transakcji CIRS, na którą wpływ mają czynniki opisane w pkt II.III.2. Na ich podstawie Bank porównuje wartość bieżącą przyszłych zobowiązań (odsetkowych oraz związanych z wymianą nominalów) płatnika stopy procentowej CIRS w walucie bazowej z wartością bieżącą przyszłych zobowiązań (odsetkowych oraz związanych z wymianą nominalów) płatnika stopy procentowej CIRS w walucie kwotowanej. Wartość bieżąca przyszłych zobowiązań płatnika stopy procentowej w walucie bazowej przeliczana jest na walutę kwotowaną na podstawie bieżącego kursu wymiany walutowej (spot).

Stroną zobowiązaną do zapłaty kwoty rozliczenia CIRS jest strona, której zdyskontowana wartość przyszłych zobowiązań wyrażona w walucie kwotowanej jest wyższa. W uzgodnionej dacie płatności kwoty rozliczenia CIRS, kwota ta staje się wymagalnym zobowiązaniem.

Przykład 1:

Jeżeli w transakcji CIRS płatnikiem stopy procentowej w walucie bazowej (np. EURIBOR) jest Klient, a wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według stopy procentowej w walucie bazowej (w tym wymiany nominalów CIRS) jest wyższa niż wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według stopy procentowej w walucie kwotowanej (w tym wymiany nominalów CIRS), płatnikiem kwoty rozliczenia CIRS jest Klient.

W przeciwnym wypadku, jeżeli wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według stopy procentowej w walucie bazowej (w tym wymiany nominalów CIRS) jest niższa niż wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według stopy procentowej w walucie kwotowanej (w tym wymiany nominalów CIRS), płatnikiem kwoty rozliczenia CIRS jest Bank.

Przykład 2:

Jeżeli w transakcji CIRS płatnikiem stopy procentowej w walucie bazowej (np. EURIBOR) jest Bank, a wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według stopy procentowej w walucie bazowej (w tym wymiany nominalów CIRS) jest wyższa niż wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według stopy procentowej w walucie kwotowanej (w tym wymiany nominalów CIRS), płatnikiem kwoty rozliczenia CIRS jest Bank.

W przeciwnym wypadku, jeżeli wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według stopy procentowej w walucie bazowej (w tym wymiany nominalów CIRS) jest niższa niż wartość bieżąca przyszłych zobowiązań naliczanych według stopy procentowej w walucie kwotowanej (w tym wymiany nominalów CIRS), płatnikiem kwoty rozliczenia CIRS jest Klient.

Bank zastrzega sobie prawo do skorygowania kwoty rozliczenia CIRS o kwotę kosztów poniesionych w związku z zamknięciem transakcji na rynku międzybankowym (cost-to-close).

Bank zastrzega, że brak jest możliwości anulowania lub zmiany parametrów zawartej transakcji.

## 6. Inne ryzyka.

Klient, zawierając transakcje na rynku stopy procentowej i walutowej, powinien brać pod uwagę również inne ryzyka o charakterze prawnym, rachunkowym, podatkowym oraz operacyjnym, niezależne od Banku Millennium, w tym ryzyko związane z brakiem dostępności danego wskaźnika referencyjnego i możliwością wyznaczenia wskaźnika alternatywnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, na zasadach określonych w „Regulaminie zawierania transakcji skarbowych w Banku Millennium S.A.”.

W zakresie terminowych transakcji na stopę procentową (FRA), transakcji zamiany stóp procentowych (IRS) oraz walutowych transakcji zamiany stóp procentowych (CIRS) Bank świadczy usługę wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek Klienta, zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 2 Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

## II.IV. OPCJE NA STOPE PROCENTOWĄ

### 1. Wskazanie ryzyka związanego z danym instrumentem finansowym, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty inwestycji oraz tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu.

Podobnie jak na rynku walutowym, na rynku stopy procentowej wykorzystywane są instrumenty opcyjne – tzw. Opcje typu Cap i Opcje typu Floor. Można je porównać odpowiednio do Opcji typu Call i Opcji typu Put występujących na rynku walutowym. Złożenie tych dwóch Opcji, w którym jedna Opcja jest kupiona a druga sprzedana, to tzw. Collar.

Opcja Cap jest instrumentem finansowym, który ogranicza ryzyko wzrostu stóp procentowych. Sprzedawca (inaczej wystawca) Opcji Cap gwarantuje, że zwróci kupującemu Opcję różnicę wynikającą ze wzrostu rynkowych stóp procentowych – różnicę pomiędzy uzgodnioną w kontrakcie górną granicą stopy procentowej (stopą realizacji Cap) a stawką rynkową. Maksymalny rzeczywisty koszt finansowania nie będzie zatem wyższy niż stopa bazowa ustalona w kontrakcie opcyjnym oraz marża kredytodawcy. Kupujący Opcję Cap zabezpiecza się w ten sposób przed wzrostem stóp procentowych, zachowując jednocześnie możliwość wykorzystania ewentualnego spadku ich poziomu. Za nabycie takich praw kupujący płaci sprzedającemu premię w terminie dwóch dni roboczych od dnia zawarcia transakcji.

Opcja Floor jest instrumentem finansowym, który ogranicza ryzyko spadku stóp procentowych. Sprzedawca Opcji Floor gwarantuje, że zwróci Kupującemu Opcję różnicę wynikającą ze spadku rynkowych stóp procentowych poniżej poziomu ustalonego w Opcji – różnicę pomiędzy uzgodnioną w kontrakcie dolną granicą stopy procentowej (stopą realizacji Floor) a stawką rynkową. Minimalny rzeczywisty zwrot z inwestycji nie jest zatem niższy niż stopa bazowa ustalona w kontrakcie opcyjnym. Kupujący Opcję Floor zabezpiecza się w ten sposób przed spadkiem stóp procentowych, zachowując jednocześnie możliwość wykorzystania ewentualnego wzrostu ich poziomu. Za tę możliwość kupujący Opcję płaci sprzedawcy Opcji premię opcyjną.

Profil ryzyka rynkowego wynikający z transakcji opcyjnej jest niesymetryczny dla kupującego Opcję i dla sprzedawcy Opcji. Ryzyko kupującego Opcję ograniczone jest do wysokości zapłaconej premii opcyjnej. W przeciwieństwie do kupującego Opcję sprzedawca Opcji ponosi nieograniczone ryzyko.

Kursem referencyjnym dla transakcji Cap i Floor są oficjalne stawki publikowane na rynku międzybankowym (WIBOR dla PLN, EURIBOR dla EUR LIBOR dla USD, a dla pozostałych walut – stawki referencyjne właściwe dla danej waluty).

### Przykład:

W dniu 01.01.2010 Przedsiębiorstwo zaciągnęło kredyt, w którym płaci miesięcznie odsetki oparte na zmiennej stopie procentowej uzależnionej od poziomu jednomiesięcznej stawki WIBOR (WIBOR 1M). Kwota kredytu to 1 000 000 PLN, a WIBOR 1M w momencie podpisywania umowy kredytowej jest na poziomie 5,00% p.a. Przy takich kwotowaniach miesięczny koszt odsetkowy dla Przedsiębiorstwa wynosić będzie w zaokrągleniu 4166,66 PLN (1 000 000 x 5,00%/12). Z uwagi na fakt, że w okresie kredytowania poziom stóp



procentowych na rynku może się zmienić, mierzona w PLN wartość miesięcznych obciążeń odsetkowych dla Przedsiębiorstwa może kształtować się następująco:

- W przypadku gdy wskaźnik WIBOR 1M wzrośnie, koszt odsetkowy Przedsiębiorstwa mierzony w PLN będzie wyższy. Przykładowo, przy poziomie WIBOR 1M równym 6,00% p.a. miesięczny koszt odsetkowy Przedsiębiorstwa wyniesie 5000 PLN.
- W przypadku gdy wskaźnik WIBOR 1M spadnie, koszt odsetkowy Przedsiębiorstwa mierzony w PLN będzie niższy. Przykładowo, przy poziomie WIBOR 1M równym 4,00% miesięczny koszt odsetkowy Przedsiębiorstwa wyniesie około 3333,33 PLN.

W celu zabezpieczenia się przed wzrostem stóp procentowych Przedsiębiorstwo może nabyć Opcję Cap rozliczaną do WIBOR 1M, o nominalie równym nominalowi kredytu. W dniu zawarcia transakcji strony ustalają stopę realizacji Opcji (założmy, iż jest to poziom 5,00%). Z tytułu nabycia Opcji Przedsiębiorstwo płaci premię opcyjną. W dniu realizacji Opcji kurs realizacji Opcji będzie porównany do kursu referencyjnego – WIBOR 1M. Rozliczenie Opcji w zależności od poziomu kursu referencyjnego może kształtować się następująco:

- Jeżeli WIBOR 1M będzie na poziomie 6,00% p.a. – Przedsiębiorstwo zrealizuje opcję Cap – Bank uzna rachunek Przedsiębiorstwa kwotą wynikającą z różnicy między kursem realizacji Opcji a stawką referencyjną, pomnożoną przez nominal transakcji i skorygowaną o czynnik czasu, czyli  $(6,00\% - 5,00\%) \times 12 \times 1\,000\,000 = 8333,33$  PLN. Kwota ta zrekompensuje Przedsiębiorstwu stratę wynikającą ze wzrostu kosztu finansowania.
- Jeżeli WIBOR 1M będzie na poziomie 4,00%, Przedsiębiorstwo nie zrealizuje Opcji Cap i zapłaci odsetki naliczane od stawki rynkowej WIBOR 1M.

Jak widać na powyższym przykładzie, kurs realizacji Opcji wyznacza maksymalny koszt odsetkowy dla Przedsiębiorstwa w okresie, na którym była zawarta transakcja. Koszt ten należy dodatkowo skorygować o koszt zapłaconej przez Przedsiębiorstwo w momencie zawarcia transakcji premii opcyjnej.

Opcje na stopę procentową działają w oparciu o mechanizm dźwigni finansowej. Mechanizm dźwigni powoduje, że nawet minimalne wahania notowań rynkowych mających wpływ na wycenę Opcji mogą mieć znaczący wpływ na wartość wyceny całości transakcji. Z zawieraniem transakcji Opcji na Stopę Procentową wiąże się ryzyko kredytowe Banku, to jest ryzyko utraty zdolności przez Bank do regulowania swoich zobowiązań w terminie, w tym ryzyko upadłości Banku. Ryzyko to może skutkować nie dokonaniem przez Bank płatności na rzecz Klienta, które wynikają z warunków zawartych transakcji.

Bank zastrzega, że należności Klienta wynikające z zawartych na podstawie odpowiednich regulaminów transakcji Opcji na Stopę Procentową nie są środkami objętymi ochroną gwarancyjną w rozumieniu Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji („Ustawa o BFG”).

Bank zastrzega, iż wobec zobowiązań Banku wynikających z zawartych na podstawie odpowiednich regulaminów transakcji Opcji na Stopę Procentową, istnieje możliwość, w warunkach przewidzianych prawem, zastosowania instrumentu umorzenia lub konwersji zobowiązań na zasadach określonych w Ustawie o BFG.

## 2. Wskazanie zmienności ceny danych instrumentów finansowych lub ograniczeń dotyczących dostępności rynku danych instrumentów finansowych.

Na cenę Opcji na stopę procentową (wysokość premii opcyjnej) w momencie zawarcia transakcji oraz na zmianę jej wartości teoretycznej w czasie trwania transakcji wpływ mają wymienione niżej parametry rynkowe:

- Relacja między bieżącym poziomem stóp procentowych oraz kursem realizacji Opcji,
- Kwotowana na rynku oczekiwana zmienność stóp procentowych (tzw. implied volatility). Zmienność oczekiwana wynika z oczekiwań uczestników rynku co do przyszłego poziomu zmienności i może różnić się od faktycznie zarejestrowanej zmienności historycznej. Zarówno cena Opcji Cap, jak i cena Opcji Floor rosną wprost proporcjonalnie do wzrostu parametru oczekiwanej zmienności,
- Długość transakcji opcyjnej/czas pozostający do daty realizacji Opcji - cena zarówno Opcji Cap, jak

i Opcji Floor jest wprost proporcjonalna do wzrostu długości transakcji.

Przed zawarciem transakcji Klient powinien upewnić się co do płynności danego rynku oraz ograniczeń co do technicznych możliwości otwarcia lub zamknięcia pozycji w transakcjach opcyjnych.

Klient powinien brać pod uwagę ryzyko zmniejszenia lub braku płynności na danym rynku finansowym, co może skutkować mniej korzystną ceną dla negocjowanej transakcji. Istnieje możliwość wystąpienia ograniczeń w dostępności rynku transakcji Opcji na stopę procentową, które mogą mieć wpływ na ich cenę. Skutkiem przedmiotowych ograniczeń może być w szczególności brak zapewnienia przez Bank Millennium możliwości zawarcia i realizacji transakcji kupna i sprzedaży instrumentu finansowego w dowolnie wybranym przez Klienta terminie.

## 3. Wskazanie możliwości przyjęcia przez Klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach finansowych zobowiązań finansowych i zaciągnięcia innych dodatkowych zobowiązań, w tym zobowiązań warunkowych, dodatkowych do kosztów kupna instrumentu finansowego

W przypadku rozliczenia w transakcji Opcji na stopę procentową danego okresu rozliczeniowego, rozliczenia będą miały charakter rozliczeń netto. Kwota rozliczenia stanowi różnicę między zmienną stopą referencyjną przypadającą na dany okres rozliczeniowy a stałą stopą realizacji Opcji, kalkulowaną od nominalu transakcji za dany okres rozliczeniowy. W przypadku gdy stopa referencyjna przypadająca na dany okres rozliczeniowy jest wyższa niż uzgodniona stopa Cap, kwota rozliczenia za dany okres rozliczeniowy należna jest kupującemu Cap. W przypadku gdy stopa referencyjna przypadająca na dany okres rozliczeniowy jest niższa niż uzgodniona stopa Floor, kwota rozliczenia należna jest kupującemu Floor.

Zawarcie transakcji sprzedaży przez Klienta opcji na stopę procentową wiąże się z zaciągnięciem przez Klienta dodatkowych zobowiązań związanych z wymogiem utrzymywania i uzupełniania zabezpieczenia na warunkach opisanych w odpowiednim regulaminie

## 4. Opis wymogów związanych z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku inwestowania w dany rodzaj instrumentów finansowych.

Transakcje Opcji na stopę procentową realizowane są w oparciu o limit skarbowy lub depozyt zabezpieczający w formie przewłaszczenia środków pieniężnych. W przypadku transakcji zakupu przez Klienta Opcji na stopę procentową zabezpieczenie transakcji (blokada uzgodnionej kwoty Premii Opcyjnej na rachunku Klienta w dniu zawarcia transakcji lub obciążenie limitu skarbowego) utrzymywane jest do momentu prawidłowego rozliczenia premii opcyjnej. W przypadku transakcji sprzedaży przez Klienta Opcji, zabezpieczenie transakcji (depozyt zabezpieczający lub obciążenie limitu skarbowego) utrzymywane jest do momentu prawidłowego rozliczenia transakcji będącej wynikiem realizacji Opcji.

Wycena ekspozycji Banku względem Klienta zależy m.in. od zmiany poziomu stóp procentowych i może podlegać gwałtownym zmianom. W przypadku gdy negatywna wycena przewyższy wartość sumy przyznanego limitu skarbowego oraz ustanowionego depozytu zabezpieczającego, Klient zostanie wezwany do uzupełnienia zabezpieczenia na warunkach opisanych w Regulaminie. Suma potrzebna do uzupełnienia zabezpieczenia może w określonych warunkach rynkowych być znaczna i stanowić znaczne obciążenie dla Klienta. W przypadku uchybienia temu obowiązkowi Bank będzie miał prawo, na warunkach opisanych w Regulaminie, do przedterminowego zamknięcia, rozliczenia pozycji Klienta oraz dokonania wcześniejszego rozwiązania umowy. Kwota rozliczenia stanie się wymagalnym zobowiązaniem Klienta wobec Banku.

## 5. Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustracja możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Klient ma prawo do przedterminowego całkowitego lub częściowego zamknięcia transakcji Opcji na stopę procentową przed pierwotnie uzgodnioną datą realizacji wyłącznie poprzez zawarcie transakcji zamykającej tj. transakcji Opcji na stopę procentową na warunkach przeciwnych do zawartej transakcji. W przypadku zakupu Opcji na stopę procentową przez Klienta, zawarcie transakcji przeciwstawnej polega na odsprzedaży przez Klienta Opcji na stopę procentową o tych samych parametrach, w odniesieniu do typu Opcji (Cap/Floor), stawki i daty realizacji opcji, Kwota nominalna Opcji w transakcji przeciwstawnej (transakcji odsprzedaży) nie może przekraczać kwoty nominalnej Opcji kupionej przez Klienta.

W szczególnych przypadkach, min., gdy relacja między stopą realizacji Opcji a stopą referencyjną bez względu na upływ czasu do daty realizacji opcji wskazuje, że opcja stała się opcją „out-of-the-money”, kwota premii opcyjnej otrzymana przez Klienta w związku z zawarciem transakcji zamykającej może być znacząco niższa od kwoty premii opcyjnej zapłaconej przez Klienta w związku z zakupem Opcji, tj. Klient może nie odzyskać kwoty zapłaconej premii opcyjnej.

W przypadku sprzedaży Opcji na stopę procentową przez Klienta, zawarcie transakcji przeciwstawnej polega na odkupieniu przez Klienta Opcji na stopę procentową o tych samych parametrach, w odniesieniu do typu opcji (Cap/Floor), stawki i daty realizacji opcji, Kwota nominalna Opcji w transakcji przeciwstawnej (transakcji odkupu) nie może przekraczać Kwoty nominalnej Opcji sprzedanej przez Klienta.

W szczególnych przypadkach, min., gdy relacja między stawką realizacji Opcji a stawką referencyjną bez względu na upływ czasu do daty realizacji opcji wskazuje, że opcja stała się opcją „in-of-the-money”, kwota premii opcyjnej zapłacona przez Klienta w związku z zawarciem transakcji zamykającej może być znacząco wyższa od kwoty premii opcyjnej otrzymanej przez Klienta w związku ze sprzedażą Opcji, tj. Klient w celu zamknięcia transakcji poniesie koszt, który może stanowić dla niego znaczne obciążenie.

W każdym przypadku warunki transakcji zamykającej (przeciwstawnej) uzgadniane są przez Strony transakcji na podstawie aktualnych warunków rynkowych obowiązujących w dniu zawarcia przez Klienta transakcji zamykającej, wymienionych szczegółowo w punkcie I.II.2. W każdym przypadku zawarcie transakcji zamykającej (przeciwstawnej) wiąże się z zobowiązaniem do zapłaty przez Kupującego Opcję uzgodnionej kwoty premii opcyjnej.

Bank zastrzega, że brak jest możliwości anulowania lub zmiany parametrów zawartej transakcji Opcji opcji na stopę procentową

## 6. Inne ryzyka.

Klient, zawierając transakcje rynku finansowego, powinien brać pod uwagę również inne ryzyka o charakterze prawnym, rachunkowym, podatkowym oraz operacyjnym, niezależne od Banku Millennium, w tym ryzyko związane z brakiem dostępności danego wskaźnika referencyjnego i możliwością wyznaczenia wskaźnika alternatywnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, na zasadach określonych w „Regulaminie zawierania transakcji skarbowych w Banku Millennium S.A.”.

W zakresie transakcji opcji na stopę procentową Bank świadczy usługę wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek Klienta, zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 2 Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

## III INSTRUMENTY DŁUŻNE

### III.I OBLIGACJE I BONY SKARBOWE

#### 1. Wskazanie ryzyka związanego z danym instrumentem finansowym, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty inwestycji, oraz ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu.

Klient, zawierając transakcje na rynku dłużnych papierów wartościowych, powinien brać pod uwagę ryzyko kredytowe i rozliczeniowe leżące po stronie emitenta dłużnych papierów wartościowych.

Obligacje skarbowe (dotyczy to również Bonów skarbowych) są instrumentem finansowym emitowanym przez Skarb Państwa, obciążonym ryzykiem kredytowym Skarbu Państwa, którego cena zależy od poziomu stóp procentowych odpowiednich dla ich terminu zapadalności. W przypadku Obligacji o zmiennym

oprocentowaniu w każdym okresie odsetkowym będzie ustalana nowa wartość kuponu zgodnie z formułą zawartą w liście emisyjnym (zazwyczaj kupon oparty jest na stawce 6M WIBOR lub na rentowności Bonów skarbowych). Z kolei Obligacje o stałym oprocentowaniu mają z góry ustaloną wartość kuponu, który wypłacany jest przeważnie raz do roku. Obligacje indeksowane zaś mogą posiadać zmienny kupon, którego wysokość zależy od ustalonego wskaźnika makroekonomicznego (bardzo często jest to wskaźnik inflacji), albo stały kupon i zmienną wartość nominalną indeksowaną w oparciu o współczynnik indeksacji.

W każdym z trzech wymienionych typów Obligacji skarbowych występuje ryzyko stopy procentowej. Dla Obligacji zmiennoprocentowych wzrost stopy procentowej, która wyznacza wartość kuponu, np. WIBOR 6M, powoduje zwiększenie wartości kuponu i tym samym zwiększenie atrakcyjności tych papierów, co skutkuje wzrostem ich cen. Odpowiednio spadek stopy procentowej (WIBOR 6M) przyczynia się do spadku cen takich Obligacji.

Dla Obligacji stałoprocentowych wzrost stopy procentowej odpowiadającej terminowi wygaśnięcia danych papierów powoduje spadek ich cen oraz, odpowiednio, spadek stopy procentowej przyczynia się do wzrostu cen takich Obligacji.

Dla Obligacji indeksowanych (np. do stopy inflacji) spadek realnej stopy procentowej (np. wzrost stopy inflacji przy niezminionej nominalnej stopie procentowej) powoduje wzrost ich cen. Odpowiednio wzrost realnej stopy procentowej skutkuje spadkiem cen takich Obligacji.

W przypadku kuponowych dłużnych papierów wartościowych występuje **ryzyko reinwestycji kuponu**, co może skutkować brakiem możliwości reinwestowania otrzymanej płatności kuponowej według pierwotnie zakładanej rentowności inwestycji, co powoduje, iż faktycznie osiągnięta rentowność z papieru dłużnego trzymanego przez inwestora do daty wykupu będzie odbiegała od pierwotnie zakładanej.

Ponieważ Bony i Obligacje skarbowe są instrumentem kasowym, mechanizm dłużni finansowej nie ma zastosowania w przypadku inwestycji w te instrumenty.

Z inwestowaniem w obligacje skarbowe związane jest **ryzyko kredytowe emitenta** (w tym przypadku Skarb Państwa), to jest ryzyko utraty zdolności do regulowania swoich zobowiązań w terminie.. Ryzyko to może skutkować niewypłaceniem kuponu lub niewykupieniem obligacji przez emitenta.

## 2. Wskazanie zmienności ceny danych instrumentów finansowych lub ograniczeń dotyczących dostępności rynku danych instrumentów finansowych.

Inwestycja w Bony i Obligacje skarbowe związana jest z **ryzykiem wyceny zawartej transakcji w dniu rozliczenia oraz w trakcie jej trwania**.

W dniu rozliczenia cena, po której zawarta jest transakcja, może odbiegać znacząco od aktualnych cen rynkowych, co może rodzić dla Klienta konieczność poniesienia kosztów bądź być źródłem dochodów związanych z rozliczeniem transakcji i może mieć wpływ na ostateczny wynik finansowy osiągnięty przez Klienta.

W trakcie trwania zawartych transakcji ceny rynkowe ulegają zmianie i mogą znacząco odbiegać od cen, po których zostały zawarte transakcje; może to powodować niekorzystną bądź korzystną dla Klienta zmianę wyceny zawartych transakcji.

Wszelkie zmiany wyceny transakcji mogą następować gwałtownie, a ich skala może być znacząca.

Ponadto transakcje narażone są na ryzyko **zmienności wyceny**, co oznacza, że ewentualne zyski lub straty z transakcji mogą ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu wskutek zmian czynników rynkowych mających wpływ na wycenę instrumentu, w tym w szczególności:

- zmian natychmiastowych i terminowych rynkowych stóp procentowych oraz ich wzajemnej relacji,
- zmian poziomu rynkowych cen dłużnych papierów wartościowych,
- zmian rentowności Obligacji na rynkach zagranicznych,
- zmian natychmiastowych i terminowych rynkowych kursów walutowych oraz ich wzajemnej relacji,
- zmian innych cen rynkowych specyficznych dla danego rynku i rodzaju transakcji,
- zmian wzajemnych relacji cen rynkowych,
- różnic pomiędzy stawkami referencyjnymi przyjętymi dla danej transakcji a cenami rynkowymi,
- występowania różnicy pomiędzy cenami kupna i cenami sprzedaży dla danego rodzaju transakcji na rynku finansowym oraz zmian tej różnicy.

Na zmianę cen instrumentów finansowych mogą także mieć wpływ czynniki związane m.in. z sytuacją polityczno-gospodarczą (np. kondycja budżetu państwa), zmianą parametrów makroekonomicznych (np. cykl koniunkturalny), poziomem inflacji oraz oceną ryzyka inwestycyjnego.

Zmienność cen wynikająca z cyklu koniunkturalnego polega na tym, iż w okresie dużego wzrostu gospodarczego inflacja ma tendencję do wzrostu, co pociąga za sobą konieczność podnoszenia stóp procentowych, co skutkuje spadkiem cen Obligacji stałoprocentowych. Z kolei w okresie spowolnionego wzrostu gospodarczego, kiedy inflacja notuje niskie poziomy, rynkowe stopy procentowe również spadają, windując ceny Obligacji stałoprocentowych.

Kondycja budżetu państwa również wpływa na zmienność w ten sposób, iż kiedy budżet notuje nadwyżkę lub mały deficyt, brak jest dodatkowej podaży Obligacji ze strony Skarbu Państwa, przez co papiery te stają się dobrym rzadkim. Niezmienny popyt przy niskiej podaży powoduje względny wzrost cen Obligacji. W przypadku dużego deficytu budżetowego Skarb Państwa zapewni dużą podaż Obligacji, co powoduje względny spadek ich cen.

Rentowność Obligacji na rynkach zagranicznych ma duży wpływ na ceny polskich Obligacji. Zjawisko globalizacji umożliwia swobodny przepływ kapitału zagranicznego. W przypadku spadku czy wzrostu awersji do ryzyka na rynku amerykańskim lub też w Europie Zachodniej należy spodziewać się podobnego zachowania inwestorów na rynku polskim.

Klient powinien brać pod uwagę **ryzyko zmniejszenia lub braku płynności** na danym rynku finansowym, co może skutkować mniej korzystną lub niekorzystną ceną dla transakcji na rynku dłużnych papierów wartościowych.

Istnieje możliwość wystąpienia ograniczeń w **dostępności rynku dłużnych** papierów wartościowych, które mogą mieć wpływ na cenę transakcji; skutkiem przedmiotowych ograniczeń może być w szczególności brak zapewnienia przez Bank Millennium zawarcia i realizacji transakcji kupna i sprzedaży instrumentu finansowego w dowolnie wybranym przez Klienta terminie.

## 3. Wskazanie możliwości przyjęcia przez Klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach finansowych zobowiązań finansowych i zaciągnięcia innych dodatkowych zobowiązań, w tym zobowiązań warunkowych, dodatkowych do kosztów kupna instrumentu finansowego .

W związku z transakcjami na rynku dłużnych papierów wartościowych istnieje możliwość powstania po stronie Klienta zobowiązania finansowego, wynikającego z praw nabytych przez Bank Millennium w wyniku zawarcia przedmiotowej transakcji.

Z dokonywaniem transakcji Obligacjami skarbowymi związane są koszty prowadzenia rachunku powierniczego oraz koszty rozliczenia transakcji w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych (Centralnym Rejestrze Bonów Skarbowych dla Bonów skarbowych). Poza tym nie występują inne zobowiązania finansowe.

## 4. Opis wymogów związanych z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku inwestowania w dany rodzaj instrumentów finansowych.

Nie dotyczy.

## 5. Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustracja możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych.

Pomimo faktu iż obligacje i bony skarbowe są notowane na publicznym rynku obrotu instrumentami dłużnymi oraz na rynku międzybankowym na którym animatorzy rynku (banki o statusie dealera skarbowych papierów wartościowych) zapewniają płynność dla poszczególnych emisji, inwestor powinien wziąć pod uwagę ryzyko związane z ograniczoną płynnością danej serii obligacji lub bonu skarbowego. Oznacza to, że zbycie obligacji/bonu może być utrudnione z uwagi na problemy z pozyskaniem podmiotu chcącego dokonać inwestycji w obligacje emitenta. Ponadto w przypadku znalezienia

tego podmiotu, cena ich zbycia ustalona przez strony może być niższa niż cena gwarantująca inwestorowi zrealizowanie oczekiwanej stopy zwrotu z inwestycji. Kurs rynkowy obligacji/bonu może ulegać zmianie pod wpływem popytu i podaży, na które mogą mieć wpływ m.in. czynniki makroekonomiczne, sytuacja ekonomiczno-finansowa emitenta oraz trudne do przewidzenia zachowania inwestorów. Ograniczenie obrotu obligacjami/bonami może wynikać również z faktu, że niektórzy inwestorzy (np. fundusze inwestycyjne i banki) nabyli papiery wartościowe w celu trzymania ich w portfelach do dnia wykupu.

Zawieszenie obrotu obligacjami/bonami może doprowadzić do znaczącego spadku płynności i utrudnić inwestorowi zbycie ich na rynku wtórnym po satysfakcjonującej go cenie.

## 6. Inne ryzyka

Klient, zawierając transakcje z Bankiem Millennium, powinien brać pod uwagę ryzyko kredytowe, rozliczeniowe i operacyjne leżące po stronie Banku Millennium, jak również inne ryzyka o charakterze prawnym, rachunkowym, podatkowym oraz operacyjnym, niezależne od Banku Millennium, w tym ryzyko związane z brakiem dostępności danego wskaźnika referencyjnego i możliwością wyznaczenia wskaźnika alternatywnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, na zasadach określonych w „Regulaminie zawierania transakcji skarbowych w Banku Millennium S.A.”.

Należy pamiętać, że na ostateczny wynik inwestycji wpływ mogą mieć opłaty manipulacyjne, a także ewentualne obciążenia podatkowe od przychodów z zysków kapitałowych (w tym z tytułu odsetek i dyskonta). Bank wykonuje obowiązki płatnika podatku tylko wówczas, gdy obowiązek poboru takiego podatku wyraźnie wynika z obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa polskiego lub obowiązujących Polskę umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. W celu ustalenia własnych obowiązków podatkowych Klient winien skontaktować się z doradcą podatkowym bądź właściwym organem podatkowym.

## III.II OBLIGACJE KOMUNALNE

### 1. Wskazanie ryzyka związanego z danym instrumentem finansowym, w tym wyjaśnienie mechanizmu dłużni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty inwestycji, oraz ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu.

Obligacje komunalne (municipalne) są dłużnymi papierami wartościowymi o przynajmniej rocznym terminie wykupu emitowanym przez jednostki samorządu terytorialnego (miasta, gminy). Obligacje oferowane są z dyskontem lub wypłacają kupon, mogą być stało- lub zmiennokuponowe.

Przy inwestycji w Obligacje komunalne występuje ryzyko stopy procentowej. Dla Obligacji zmiennoprocentowych oczekiwania lub wzrost stopy procentowej, która wyznacza wartość kuponu (np. WIBOR 6M), powoduje zwiększenie wartości kuponu i tym samym zwiększenie atrakcyjności tych papierów, co skutkuje wzrostem ich cen. Odpowiednio oczekiwania na spadek lub spadek stopy procentowej, która wyznacza wartość kuponu, przyczynia się do spadku cen takich Obligacji.

Dla Obligacji stałoprocentowych wzrost stopy procentowej odpowiadającej terminowi wygaśnięcia danych papierów powoduje spadek ich cen. Spadek stopy procentowej odpowiadającej terminowi wygaśnięcia przyczynia się do wzrostu cen takich Obligacji.

W przypadku kuponowych Obligacji komunalnych występuje **ryzyko reinwestycji kuponu**, co może skutkować brakiem możliwości reinwestowania otrzymanej płatności kuponowej według pierwotnie zakładanej rentowności inwestycji, co powoduje, iż faktycznie osiągnięta rentowność z papieru dłużnego trzymanego przez inwestora do daty wykupu będzie odbiegała od pierwotnie zakładanej.

Dodatkowo inwestowanie w Obligacje komunalne związane jest z ryzykiem kredytowym emitenta i płynności finansowej. W związku z tym nabywca Obligacji komunalnej może w przypadku braku wypłacalności emitenta nie otrzymać należnych mu środków z tytułu Obligacji lub otrzymać je z opóźnieniem. Miarą ryzyka kredytowego związanego z daną Obligacją komunalną jest **rating kredytowy emitenta bądź gwaranta** (jeżeli dostępny) publikowany przez odpowiednie agencje ratingowe (im niższy rating, tym wyższe ryzyko kredytowe, jakim obciążone są dane papiery komunalne, co powinno

znaleźć odzwierciedlenie w wyższej rentowności instrumentu).

Ponieważ Obligacje komunalne są instrumentem kasowym, mechanizm dźwigni finansowej nie ma zastosowania w przypadku inwestycji w te instrumenty.

Z inwestowaniem w obligacje komunalne związane jest ryzyko kredytowe emitenta (w tym przypadku jednostki samorządu terytorialnego, czyli gminy, powiatu oraz województwa), to jest ryzyko utraty zdolności do regulowania swoich zobowiązań w terminie, Ryzyko to może skutkować niewypłaceniem kuponu lub niewykupieniem obligacji przez emitenta.

## **2. Wskazanie zmienności ceny danych instrumentów finansowych lub ograniczeń dotyczących dostępności rynku danych instrumentów finansowych.**

Zmienność cen Obligacji komunalnych jest uwarunkowana takimi czynnikami, jak:

- cykl koniunkturalny,
- kondycja emitenta,
- rentowność Obligacji na rynku krajowym i rynkach zagranicznych,
- płynnością i dostępnością na rynku notowań.

Zmienność cen wynikająca z cyklu koniunkturalnego polega na tym, iż w okresie dużego wzrostu gospodarczego inflacja ma tendencję do wzrostu, co pociąga za sobą konieczność podnoszenia stóp procentowych, co skutkuje spadkiem cen Obligacji o stałym kuponie. Z kolei w okresie spowolnionego wzrostu gospodarczego, kiedy inflacja notuje niskie poziomy, rynkowe stopy procentowe również spadają, windując ceny Obligacji stałoprocentowych.

Rentowność Obligacji na rynku krajowym i rynkach zagranicznych ma duży wpływ na ceny Obligacji komunalnych. Zjawisko globalizacji umożliwia swobodny przepływ kapitału zagranicznego. W przypadku spadku czy wzrostu awersji do ryzyka na rynku amerykańskim lub też w Europie Zachodniej należy spodziewać się podobnego zachowania inwestorów na rynku polskim.

Biorąc pod uwagę dostępność rynku Obligacji komunalnych, należy zaznaczyć, że wartość nominalna jednej Obligacji może stanowić ograniczenie dla niektórych Klientów.

Dodatkowym ograniczeniem dostępności jest płynność rynku Obligacji, czyli łatwość oraz szybkość dokonywania transakcji o żądanej wartości.

Emisje Obligacji komunalnych są zazwyczaj mniejsze niż emisje Obligacji skarbowych. Stąd płynność papierów komunalnych jest odpowiednio niższa.

## **3. Wskazanie możliwości zaciągnięcia przez Klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach finansowych zobowiązań finansowych z dostawą instrumentu bazowego, które są obowiązkami dodatkowymi w stosunku do kosztów nabycia instrumentu finansowego.**

Z dokonywaniem transakcji Obligacjami komunalnymi związane są koszty prowadzenia rachunku powierniczego oraz koszty rozliczenia transakcji w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych. W przypadku emisji publicznej Obligacji komunalnych rozliczenie jest dokonywane przez KDPW, natomiast w przypadku emisji niepublicznej Obligacji komunalnych rozliczenie może być dokonywane zarówno w KDPW, jak i w banku lub poprzez agenta zewnętrznego.

## **4. Opis wymogów związanych z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku inwestowania w dany rodzaj instrumentów finansowych.**

Nie dotyczy.

## **5. Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustracja możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych.**

Dla obligacji nie dopuszczonych do publicznego obrotu istnieje duże ryzyko braku możliwości szybkiego zbycia posiadanych obligacji w dowolnym terminie z uwagi na trudności w znalezieniu inwestora zainteresowanego ich nabyciem.

Dla obligacji notowanych na publicznym rynku obrotu instrumentami dłużnymi (rynek regulowany lub alternatywny system obrotu) inwestor również powinien wziąć pod uwagę ryzyko związane z ograniczoną płynnością obligacji. Oznacza to, że zbycie obligacji może być utrudnione z uwagi na problemy z pozyskaniem podmiotu chcącego dokonać inwestycji w obligacje emitenta. Ponadto w przypadku znalezienia takiego podmiotu, cena ich zbycia ustalona przez strony może być niższa niż cena, gwarantująca inwestorowi zrealizowanie oczekiwanej stopy zwrotu z inwestycji. Kurs rynkowy obligacji może ulegać zmianie pod wpływem popytu i podaży, na które mogą mieć wpływ m.in. czynniki makroekonomiczne, sytuacja ekonomiczno-finansowa emitenta, polityka pieniężna NBP oraz trudne do przewidzenia zachowania inwestorów. Ograniczenie płynności obligacji może wynikać również z faktu, że niektórzy inwestorzy nabyli obligacje w celu trzymania ich w portfelach do dnia wykupu. Obligacje notowane na publicznym rynku obrotu podlegają ryzyku zawieszenia obrotu obligacjami, jak również ryzyku wykluczenia obligacji z obrotu.

Zawieszenie obrotu obligacjami lub wykluczenie obligacji z obrotu może doprowadzić do znaczącego spadku płynności obrotu obligacjami i utrudnić inwestorowi zbycie obligacji na rynku wtórnym po satysfakcjonującej go cenie.

## **6. Inne ryzyka.**

Klient, zawierając transakcje na rynku dłużnych papierów wartościowych, powinien brać pod uwagę przede wszystkim ryzyko kredytowe i rozliczeniowe leżące po stronie emitenta dłużnych papierów wartościowych, jak również inne ryzyka o charakterze prawnym, rachunkowym, podatkowym oraz operacyjnym, niezależne od Banku Millennium, w tym ryzyko związane z brakiem dostępności danego wskaźnika referencyjnego i możliwością wyznaczenia wskaźnika alternatywnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, na zasadach określonych w „Regulaminie zawierania transakcji skarbowych w Banku Millennium S.A.”.

Należy pamiętać, że na ostateczny wynik inwestycji wpływ mogą mieć opłaty manipulacyjne, a także ewentualne obciążenia podatkowe.

Należy pamiętać, że na ostateczny wynik inwestycji wpływ mogą mieć opłaty manipulacyjne, a także ewentualne obciążenia podatkowe od przychodów z zysków kapitałowych (w tym z tytułu odsetek i dyskonta). Bank wykonuje obowiązki płatnika podatku tylko wówczas, gdy obowiązek poboru takiego podatku wyraźnie wynika z obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa polskiego lub obowiązujących Polskę umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. W celu ustalenia własnych obowiązków podatkowych Klient winien skontaktować się z doradcą podatkowym bądź właściwym organem podatkowym.

## **III.III OBLIGACJE KORPORACYJNE**

### **1. Wskazanie ryzyka związanego z danym instrumentem finansowym, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty inwestycji oraz ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu.**

Obligacje korporacyjne są instrumentami finansowymi emitowanymi przez różnych emitentów instytucjonalnych z wyłączeniem Skarbu Państwa. W przypadku Obligacji o zmiennym oprocentowaniu w każdym okresie odsetkowym ustalana jest nowa wartość kuponu zgodnie z formułą zawartą w warunkach emisji obligacji/liście emisyjnym - zazwyczaj kupon oparty jest na stawce WIBOR 6M lub na rentowności Bonów skarbowych. Z kolei Obligacje o stałym oprocentowaniu mają z góry ustaloną wartość kuponu, który wypłacany jest przeważnie raz do roku.

W każdym z dwóch wymienionych typów Obligacji występuje ryzyko stopy procentowej. Dla Obligacji zmiennoprocentowych wzrost stopy procentowej, która wyznacza wartość kuponu (np. WIBOR 6M), powoduje zwiększenie wartości kuponu i tym samym zwiększenie atrakcyjności tych papierów, co skutkuje wzrostem ich cen. Odpowiednio spadek stopy procentowej, która wyznacza wartość kuponu, przyczynia się do spadku cen takich Obligacji.

Dla Obligacji stałoprocentowych wzrost stopy procentowej odpowiadającej terminowi wygaśnięcia danych papierów

powoduje spadek ich cen. Spadek stopy procentowej odpowiadającej terminowi wygaśnięcia przyczynia się do wzrostu cen takich Obligacji.

Dodatkowo inwestowanie w Obligacje związane jest z ryzykiem kredytowym emitenta i płynności finansowej. W związku z tym nabywca Obligacji korporacyjnej może w przypadku braku wypłacalności emitenta nie otrzymać należnych mu środków z tytułu Obligacji lub otrzymać je z opóźnieniem. Miarą ryzyka kredytowego związanego z daną Obligacją jest **rating kredytowy emitenta bądź gwaranta** publikowany przez odpowiednie agencje ratingowe (im niższy rating, tym wyższe ryzyko kredytowe, jakim obarczone są dane papiery korporacyjne, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w wyższej rentowności instrumentu).

Ponieważ Obligacje korporacyjne są instrumentem kasowym, mechanizm dźwigni finansowej nie ma zastosowania w przypadku inwestycji w te instrumenty. Z inwestowaniem w obligacje korporacyjne związane jest ryzyko kredytowe emitenta, to jest ryzyko utraty zdolności do regulowania swoich zobowiązań w terminie, w tym ryzyko upadłości emitenta. Ryzyko to może skutkować niewypłaceniem kuponu lub niewykupieniem obligacji emitenta.

W przypadku emitentów będących bankami lub innymi instytucjami kredytowymi może występować ryzyko, iż wobec zobowiązań emitentów wynikających z obligacji, istnieje możliwość, w warunkach przewidzianych prawem, zastosowania instrumentu umorzenia lub konwersji zobowiązań na zasadach określonych w Ustawie o BFG lub innej regulacji prawnej o podobnym charakterze.

## **2. Wskazanie zmienności ceny danych instrumentów finansowych lub ograniczeń dotyczących dostępności rynku danych instrumentów finansowych.**

Zmienność cen Obligacji korporacyjnych jest uwarunkowana takimi czynnikami, jak:

- cykl koniunkturalny,
- kondycja emitenta,
- rentowność Obligacji na rynku krajowym i rynkach zagranicznych,
- płynnością i dostępnością na rynku notowań.

Zmienność cen wynikająca z cyklu koniunkturalnego polega na tym, iż w okresie dużego wzrostu gospodarczego inflacja ma tendencję do wzrostu, co pociąga za sobą konieczność podnoszenia stóp procentowych, co skutkuje spadkiem cen Obligacji. Z kolei w okresie spowolnionego wzrostu gospodarczego, kiedy inflacja notuje niskie poziomy, rynkowe stopy procentowe również spadają, windując ceny Obligacji.

Rentowność Obligacji na rynkach zagranicznych ma duży wpływ na ceny Obligacji korporacyjnych. Zjawisko globalizacji umożliwia swobodny przepływ kapitału zagranicznego. W przypadku spadku czy wzrostu awersji do ryzyka na rynku amerykańskim lub też w Europie Zachodniej należy spodziewać się podobnego zachowania inwestorów na rynku polskim.

Biorąc pod uwagę dostępność rynku Obligacji, należy zaznaczyć, że wartość nominalna jednej Obligacji może stanowić ograniczenie dla niektórych Klientów.

Dodatkowym ograniczeniem dostępności jest płynność rynku Obligacji, czyli łatwość oraz szybkość dokonywania transakcji o żądanej wartości.

Emisje Obligacji i korporacyjnych są zazwyczaj mniejsze niż emisje Obligacji i Bonów skarbowych. Stąd płynność papierów komercyjnych jest odpowiednio niższa.

## **3. Wskazanie możliwości zaciągnięcia przez Klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach finansowych zobowiązań finansowych z dostawą instrumentu bazowego, które są obowiązkami dodatkowymi w stosunku do kosztów nabycia instrumentu finansowego.**

Z dokonywaniem transakcji Obligacjami korporacyjnymi związane są koszty prowadzenia rachunku powierniczego oraz koszty rozliczenia transakcji w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych.

W przypadku emisji publicznej Obligacji korporacyjnych rozliczenie jest dokonywane przez KDPW za pośrednictwem podmiotu prowadzącego dla obligatariusza rachunek papierów wartościowych lub rachunek zbiorczy, natomiast w przypadku emisji niepublicznej Obligacji korporacyjnych rozliczenie może być dokonywane zarówno w KDPW, jak i w banku lub poprzez agenta zewnętrznego.

**4. Opis wymogów związanych z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku inwestowania w dany rodzaj instrumentów finansowych.**

Nie dotyczy.

**5. Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do nie płynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustracja możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych.**

Dla obligacji nie dopuszczonych do publicznego obrotu istnieje duże ryzyko braku możliwości szybkiego zbycia posiadanych obligacji w dowolnym terminie z uwagi na trudności w znalezieniu inwestora zainteresowanego ich nabyciem.

Dla obligacji notowanych na publicznym rynku obrotu instrumentami dłużnymi (rynek regulowany lub alternatywny system obrotu) inwestor również powinien wziąć pod uwagę ryzyko związane z ograniczoną płynnością obligacji. Oznacza to, że zbycie obligacji może być utrudnione z uwagi na problemy z pozyskaniem podmiotu chcącego dokonać inwestycji w obligacje emitenta. Ponadto w przypadku znalezienia takiego podmiotu, cena ich zbycia ustalona przez strony może być niższa niż cena, gwarantująca inwestorowi

zrealizowanie oczekiwanej stopy zwrotu z inwestycji. Kurs rynkowy obligacji może ulegać zmianie pod wpływem popytu i podaży, na które mogą mieć wpływ m.in. czynniki makroekonomiczne, sytuacja ekonomiczno-finansowa emitenta, polityka pieniężna NBP oraz trudne do przewidzenia zachowania inwestorów. Ograniczenie płynności obligacji może wynikać również z faktu, że niektórzy inwestorzy nabyli obligacje w celu trzymania ich w portfelach do dnia wykupu.

Obligacje notowane na publicznym rynku obrotu podlegają ryzyku zawieszenia obrotu obligacjami, jak również ryzyku wykluczenia obligacji z obrotu.

Zawieszenie obrotu obligacjami lub wykluczenie obligacji z obrotu może doprowadzić do znaczącego spadku płynności obrotu obligacjami i utrudnić inwestorowi zbycie obligacji na rynku wtórnym po satysfakcjonującej go cenie.

**6. Inne ryzyka.**

Klient, zawierając transakcje na rynku dłużnych papierów wartościowych, powinien brać pod uwagę przede wszystkim ryzyko kredytowe i rozliczeniowe leżące po stronie emitenta dłużnych papierów wartościowych, jak również inne ryzyka o charakterze prawnym, rachunkowym, podatkowym oraz operacyjnym, niezależne od Banku Millennium, w tym ryzyko związane z brakiem dostępności danego wskaźnika referencyjnego i możliwością wyznaczenia wskaźnika alternatywnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, na zasadach określonych w „Regulaminie zawierania transakcji skarbowych w Banku Millennium S.A.”.

Należy pamiętać, że na ostateczny wynik inwestycji wpływ mogą mieć opłaty manipulacyjne, a także ewentualne obciążenia podatkowe.

Należy pamiętać, że na ostateczny wynik inwestycji wpływ mogą mieć opłaty manipulacyjne, a także ewentualne obciążenia podatkowe od przychodów z zysków kapitałowych (w tym z tytułu odsetek i dyskonta). Bank wykonuje obowiązki płatnika podatku tylko wówczas, gdy obowiązek poboru takiego podatku wyraźnie wynika z obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa polskiego lub obowiązujących Polskę umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. W celu ustalenia własnych obowiązków podatkowych Klient winien skontaktować się z doradcą podatkowym bądź właściwym organem podatkowym.

W zakresie instrumentów dłużnych Bank świadczy usługę wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek Klienta, zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 2 Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

**IV. RODZAJE USŁUG INWESTYCYJNYCH:**

Wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek Klienta, zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 2 Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – usługa polega na wykonywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie. Bank świadczy ją poprzez nabywanie lub zbywanie instrumentów finansowych na rachunek własny (t.j. w sposób opisany w art. 73 ust. 2 Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi).